

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning
N:o 17/1939. till Ålands landsting angående vägförbindelse från
Bomarsund till Vårdö.

I olika framställningar har landskapsnämnden framlagt utredningar angående och förslag till anordnande av vägförbindelse till Vårdö, senast till den avslutade vintersessionen. I sina framställningar och förslag har landskapsnämnden och troligen även Landstinget vid behandlingen av dem utgått ifrån att förbindelsen i första hand skulle betjäna den lokala trafiken eller med andra ord lösa Vårdö kommuns trafikfråga genom att förbinda dess vägar med fasta Åland.

Emellertid har denna fråga, sedan landskapsnämnden avgav sin framställning till vinterssessionen, inträtt i ett nytt läge, i det att från riksmyndigheternas sida förslag framställts, som innebära att den omordade vägförbindelsen skulle bli en del av en trafikled mellan fasta landet och Åland och att densamma därför genast borde byggas för genomgående trafik.

Ur Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande av den 4 sistlidne april till Ålandsdelegationen angående det av Landstinget och landskapsnämnden i frågan framställda förslaget må följande anföras:

"Förutsättande, att vägen mellan Bomarsund och Vårdö skulle komma att tillfredsställa endast ett lokalt behov har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tidigare föreslagit, att vägförbindelsen tillsvidare skulle anordnas på sätt i det begränsade projektet förutsättes. Då det emellertid numera har väckts fråga om att förena Åland med fasta

landet med en över Vårdö ledande väg och vägen mellan Bomarsund och Vårdö på så sätt skulle komma att utgöra en del av denna viktiga trafikled, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen det på grund av de förändrade förhållandena vara ändamålsenligt, att vägen redan nu bygges enligt det mera omfattande förslaget sålunda, att i Bomarsund föres en fast bro av stål eller armerad betong och för de andra streden anskaffas stålfärjor med 18 tons bärförmåga." Enligt kostnadsberäkningen skulle vägarbetet, utsträckt till Hullvik, komma att kosta 5.600.000 mark.

I ett den 4 innevarande maj dagtecknat nytt utlåtande i samma ärende har Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit följande:

"Enligt de uppgifter väg- och vattenbyggnadsstyrelsen senare erhållit, är dock Hullvik i många avseenden olämplig som hamn. På grund härav torde det vara nödvändigt, att draga vägen ända till Grundsundavik, belägen söderom Vårdö kyrkoby på Vårdö östra strand. Denna vik, som är välskyddad mot sjögång och tillräckligt djup, torde i alla avseenden vara lämplig som färjhamn.

Med avseende å, att vägen till Grundsunda skulle bli avsevärt kortare, om den skulle dragas över Almskär och Balderö, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det vore skäl att före fastställandet av slutlig vägriktning verkställa kompletterande undersökningar samt uppgöra alternativt förslag jämte kostnadsberäkning även för bygget av vägen enligt den södra riktningen till Grundsunda.

Hänvisande till det ovan sagda får väg- och vattenbyggnadsstyrel-

§ 60 . . . 693

sen värdsammast föreslå, att Delegationen måtte anhålla om statsbidrag för nästa år endast för byggandet av den gemensamma vägsträckan för alla projekt nämligen för sträckan Bomarsund - Prästö - Prästösund till Töftö. Kostnaderna för denna ifrågavarande vägsträcka, inkl. byggandet av bron vid Bomarsund, Prästösundsfärja och Prästö ångbåtsbrygga skulle stiga till 2.450.000 mark. Riktningen av vägsträckan Prästösund - Grundsunda skulle under tiden undersökas och slutliga vägsträckan bestämmas så att fortsättningen av den nu påbörjade vägen skulle kunna byggas under åren 1941 - 1942."

Genom dessa utlåtanden och i dem ingående förslag får ärendet en annan karaktär. Det är i dem fråga om en genomfartsväg och denna måste därför behandlas med nödigt beaktande av de synpunkter, som böra tillämpas på en sådan. Vägen skulle uppenbarligen komma att utgöra en del av en väg, som med rätta kunde kallas riksväg och kunde dessutom även utvecklas till att bli en mellanriksväg genom en fortsättning västerut. Landskapets myndigheter skulle följaktligen bli tvungna att låta genomfartssynpunkterna vara avgörande, såvitt icke lösandet av landskapets lokala trafikfrågor därigenom äventyrades eller i allt för hög grad försvårades.

Sedan Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställde nämnda förslag, ha emellertid förhållandena av kända orsaker i grund förändrats. Det stora tiotalsmiljoner-förslaget måste sannolikt ställas på framtiden. Visserligen ha landskapets myndigheter icke skäl att motsätta sig det stora projektets genomförande, men torde det dock vara mest sakenligt

att Landstinget för närvarande fasthåller vid sitt senaste förslag, då beräknat att kosta 1.500.000 mark. Kostnaden för detta förslag redan från början lågt beräknad, och så stora prisförhöjningar hava sedan inträffat, att minst 1.900.000 mark nu torde erfordras för förslaget förverkligande. Innan arbetet hinmer slutföras, kunna prisen ytterligare stiga, men, ifall av behov, måste tilläggsanslag kunna viljas. Dess genomförande bör givetvis ske i samråd med Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen så, att allt som utföres så vitt möjligt kan bli till nytta, om det stora projektet en gång i framtiden komme till utförande. Arbetet bör utan olägenhet kunna utföras i etapper och anslaget därför utgivas i rater, till exempel med 600.000 mark per år under 3 år framåt. Arbetet kan givetvis även utnyttjas som reservarbete, om förhållandena skulle påkalla sådant under denna tid.

I anslutning till vad ovan framhållits får landskapsnämnden föreslå

att Landstinget måtte under hänvisning till sin tidigare framställning hos Ålandsdelegationen anhålla om ett 1.800.000 marks extraordinarie statsbidrag för anordnande av färjeförbindelse till Vårdö.

Mariehamn den 14 november 1939.

På landskapsnämndens vägnar:

F. H. H. H. H. H. H.

M. H. H. H. H.

L. B. D. 18/24.35

Ark. 22/V-39

100

695

ÅLÄNDSDELEGATIONEN

Helsingfors,
16 maj 1939.

Till Ålands Landskapsnämnd.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens här närslutna skrivelse av den 4 innevarande maj angående vägbyggnadsprojektet Bomarsund - Wårdö jämte den ärendetillkomna akten får Ålandsdelegationen härmed översända i avseende å kännedom och för vidtagande av den åtgärd, vartill omständigheterna kunna geva anledning.

Medföljande handlingar återförväntas i sinom tid.

På Ålandsdelegationens vägnar:

L. B. D. 18/24-35.

MONBERG & THORSEN A.B.

Antk. 15/11.39.

ARMERADE BETONGKONSTRUKTIONER
HAMNANLÄGGNINGAR - GRUNDLÄGGNINGAR - SILO- OCH FABRIKSBYGGNADER
BROBYGGNADSRBETEN - PÄLNINGAR - PNEUMATISKA FUNDAMENTARBETEN

696

TELEFON-ADR.: MONTHOR
TELEFON: 2344 05

PS/AW

Ref. 5263.

STOCKHOLM, d. 14.11.39
KUNSGATAN 60

Till

Ålands Landskapsnämnd,

Mariehamn.

Betr. bro över Bomarsund.

Vi referera till vårt telefonsamtal av den 8 ds.

I det vi hänvisa till vårt brev av den 6/4 -39
få vi meddela, att vi hava korrigerat vår kostnadsberäkning
av "Bro över Bomarsund" med hänsyn till dagens arbetslöner
och marknadspriser på cement, järn m.m. och kommit till
att arbetet i dag betingar en merkostnad av Fmk 110.000:-
således sammanlagt 635.000:- Fmk, men äro ytterligare steg-
ringar, särskilt å cement och järn, troliga.

Med hänsyn till tidpunkten för arbetets event.
igångsättande få vi påpeka, att vi hava räknat med sjö-
transporter av grus, cement och järn direkt till arbets-
platsen.

Högaktningsfullt

MONBERG & THORSEN A.B.
Poul Jernblad

MONBERG & THORSEN A.B.

ARMERADE BETONGKONSTRUKTIONER

HAMNANLÄGGNINGAR — GRUNDLÄGGNINGAR — SILO- OCH FABRIKSBYGGNADER
BROBYGGNADSARBETEN — PÄLNINGAR — PNEUMATISKA FUNDAMENTARBETEN

697

MONTHOR
2344 05 HB/ML

Ref. N:o 5263.

STOCKHOLM, d. 6/4-39.
KUNSGATAN 60

Till

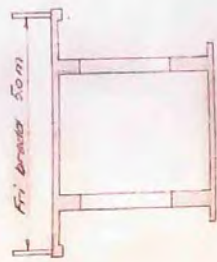
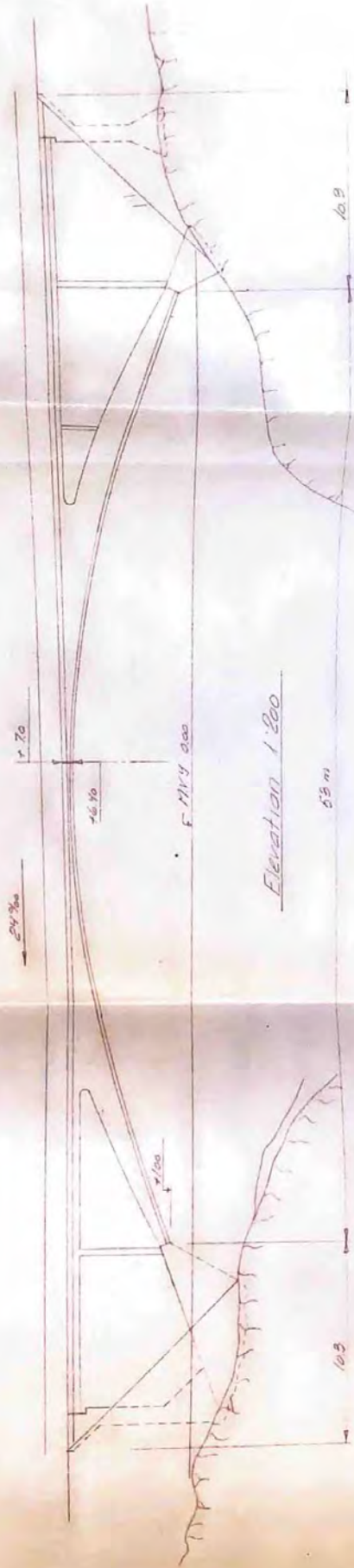
Ålands Landskapsnämnd,

M a r i e h a m n.

I det vi hänvisa till Landskapsnämndens brev av den 28 pto och vårt brev av den 4 ds, översända vi härmed ritning nr 5263/4, visande ett alternativt förslag med underliggande båge och med en fri höjd under bron på c:a 6,2 m.

Priset ställer sig något dyrare på grund av bågens något nedpressade pilhöjd på samma gång som anordningen betingar 2 st. extra landfästen, höjning av samtliga landfästen och en ökad brolängd på c:a 10 meter. Priset hava vi uträknat till Fmk 525.000:--.

Vi hava även tänkt utarbета ett förslag i likhet med vårt första, som är visad på ritning 5263/3, med brobanan förlagd något högre, så att bågen dels går över och dels under brobanan. Preliminärt kunna vi angiva att priset för ett sådant alternativ ligger mellan de två framsända alternativen.

Alands deputation

Pro Över Bureland

1892-1914 1/100

6/4-94

1/100

Section 1:100

Parti
Höjden 1200
Längd 1200

5568

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen
Helsingfors,
den 4 maj 1939.
N:o 1779/ 21846

803-

698

Till Ålandsdelegationen.

Ang.: Byggande av vägen Bomarsund-Vårdö.

Medels skrivelse av den 4 sistlidne april har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avgivit till Delegationen sitt utlåtande angående byggandet av vägen Bomarsund-Vårdö, samt framhållit, att ifrågavarande väg, som i framtiden tillika komme att förmedla genomgångstrafik från Åbo till Åland, skulle med avseende å denna trafik redan från början byggas till en bredd av 5.0 meter samt fortsättas ända till Hullvik på nordöstra sidan av Vårdö. Enligt de uppgifter väg- och vattenbyggnadsstyrelsen senare erhållit, är dock Hullvik i många avseenden olämplig som hamn. På grund härav torde det vara nödvändigt, att draga vägen ända till Grundsundavik, belägen söderom Vårdö kyrkoby på Vårdö östra strand. Denna vik, som är välskyddad mot sjögång och tillräckligt djup, torde i alla avseenden vara lämplig som färjhamn.

Med avseende å, att vägen till Grundsunda skulle bli avsevärd kortare, om den skulle dragas över Almskär och Balderö, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det vore skäl att före fastställandet av slutlig vägriktning, verkställa kompletterande undersökningar samt uppgöra alternativt förslag jämte kostnadsberäkning även för byggandet av vägen enligt den södra riktningen till Grundsunda.

Hänvisande till det ovensagda får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vördsammast föreslå, att Delegationen måtte anhålla om statsbidrag för nästa år endast för byggandet av den gemensamma vägsträckan för alla projekt nämligen för sträckan Bomarsund-

Prästö-Prästösund till Töftö. Kostnaderna för denna ifrågavarande vägsträcka, inkl.byggandet av bron vid Bomarsund, Prästösundfärja och Prästö ångbåtsbrygga skulle stiga till 2.450.000 mark. Riktningen av vägsträckan Prästösund-Grundsunda skulle under tiden undersökas och slutliga vägsträckan bestämmas så att fortsättningen av den nu påbörjade vägen skulle kunna byggas under åren 1941 - 1942."

Härtill bifogas kostnadsberäkning för byggandet av vägsträckan Bomarsund-Töftö.

Kustannuksen laatu

Yksikkö-
hintaKustannus
Mk

463

Yhteensä
MkKostnadsförslag

för byggande av en väg från Bomarsund över
Prästö och Prästösund till Töftö i Sund och
Vårdö socknar. Pik. 0⁰⁰ - 30⁰⁰

Vägens längd (jämte färjdistans å Prästösund) 3.00 km.
Vägytans bredd 5.00 m.

Paljous	Kustannuksen laatu	Yksikkö-hinta	Kustannus Mk	Yhteensä
	<u>A. Allmänna kostnader.</u>			
	<u>a. Arbetsledning</u>			
18 mån.	byggmästarens lön	3.200:-	57.600:-	
18 "	biträdande byggmästarens lön	2.700:-	48.600:-	
18 "	arbetskassörens lön	400:-	7.200:-	
	<u>b. Hyror, expencer, sjukvård m.m.</u>			
18 mån.	Hyror, skrivmaterial, telefon m.m.	400:-	7.200:-	
	Sjukvård och olycksfall		14.800:-	
	Baracker för arbetare		20.000:-	
	<u>B. Expropriation och skade-ersättningar.</u>			
	<u>b. Skade ersättningar.</u>			
	Nedtrampning, olägenheter och uppläggning av jord		2.000:-	
	<u>c. Expropriationsförrättningar och värdering av skador</u>		4.000:-	
	<u>C. Förberedande arbeten samt röjnings- och terrasseringsarbeten.</u>			
	<u>a. Förberedande arbeten</u>			
	mättnings- och avvägningsarbeten		3.000:-	
	provisoriska förråds- och arbetsbyggnader		5.000:-	
	<u>b. Uppröjning av vägområde, utförande av sidodike och vägkroppen.</u>			
2.300 m	röjning av skogsmark	15:-	34.500:-	
1.200 m ³	sidodike att gräva	14:-	16.800:-	
270 m	sidodiken i berg	35:-	9.450:-	
	<u>c. Terrasseringsarbeten.</u>			
2.000 m ³	stenfri jord att utgräva och transportera till bankfyllnad	14:-	28.000:-	
5.600 "	stenbunden jord dito	17:-	95.200:-	
1.350 "	bergsprängning	65:-	87.750:-	
5.000 "	fyllnadsjord	15:-	75.000:-	
100 "	stenkastning	40:-	4.000:-	
	Transport			

155.400:-

2.000:-

4.000:-

8.000:-

350.700:-

580.100:-

Transport

d. Befästning och skyddande av
vägkroppen och bankar.

utfallsdiken i stembunden jord
beklädnad med torv

e. Trummor utan skild grund

betongrörstrummor d = 0.5 m

" d = 0.7 "

D. Körbanä.
=====

a. Bärlager.

bindjord

utjämning av vägkroppens krön

b. Slitlager.

lerblandat grus och slitgrus

E. Broar.
=====

Bomarsunds bro, sp.vidd 10 - 45 + 10 m.

F. Färjor.
=====

18,0 tons stålfärja med färjbryggar,
stålvajer, vinschar, färjkarlens bostad,
uthus, brunn o.s.v.

Byggandet av en ångbåtsbrygga
vid Prästönsund

G. Räck, stolpar, vägvisare m.m.
=====

skyddsräck

km-stolpar av sten

vägvisare

varningstavlor

L. Förråd och diverse.
=====

Förråd, arbetsmaskiner och diverse
utgifter c:a 6 % av arbetskostnaderna

mk.

2.450.000:-

Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 2 maj 1939.

B. J. Järn

K. J. Järn

den 4 april 1939.

N:o T-1408 / 21451.

Till Ålandsdelegationen.

Ang: Byggande av vägen Bomarsund - Vårdö.

I en den 21 sistlidne mars dagtecknad skrivelse har Ålandsdelegationen anhållit, att Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ville till delegationen inkomma med utlåtande beträffande byggande av i rubriken nämnda väg.

Återställande handlingarna har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äran framhålla följande:

Sedan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse av den 9 sistlidne december N:o T-4071 hade föreslagit, att ifrågavarande väg skulle byggas interimistiskt i enlighet med en förslaget bifogad kostnadsberäkning, som slutade på 1.300.000 mark, har Ålands landskapsnämnd låtit införskaffa särskilda anbud beträffande uppförande av för ändamålet erforderliga broar och färjestugor samt för byggande av en del av nämnda väg, och med ledning härav uppgjort ett eget förslag för reglerande av vägförbindelsen, som avviker från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag däri, att i Bomarsund skulle byggas en bro med 7,0 meters fri vidd och en bank. Förverkligandet av den på så sätt förändrade planen skulle enligt delegationens beräkningar komma att kosta 1.500.000 mark. Dessa beräkningar måste likväl enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt i vissa avseende anses ofullständiga och alltför lågt tilltagna.

I enlighet med Landskapsnämndens nu gjorda förslag skulle i Bomarsund byggas en bank samt i nämnda sund uppföras en bro. Det synes emellertid vara osäkert, om sagda sund kan avstängas medels en bank och huruvida en bro

med 7,0 meters fri vidd kan anses tillräcklig. I landshövdingeämbetets i landskapet Åland resolution N:o 144 av den 12 februari 1937 meddelas visserligen tillstånd att ^{en}anlägga bro i sundet med villkor, att fria höjden är minst 2 m vid högvatten, men om fria brobredden nämnes intet. I fall hinder icke föreligger för sundets stängande med bank och byggande av en 7 m vid bro har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sin del icke något att anmärka mot förslaget. Om i sundet åter uppföres en betongbro med 53 meters spännvidd, som förutsattes i det av entreprenörfirman Monberg & Thorsen inlämnade anbudet, måste man på Prästö företaga omfattande bergskärningar för att vägen skall kunna ledas från bron till stranden. Kostnaderna för bergskärningarna skulle man kunna förminska om bron byggdes högre i förhållande till vattenytan, men denna åtgärd skulle åter höja kostnaderna för bron. I alla händelser bör bron dock utföras till sådan höjd att fria höjden under bron är minst 2 m vid högvattenstånd. I anseende till det ovan anförda kan man enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt icke i Bomarsund uppföra nyssnämnda anläggningar med de kostnader landskapsnämnden har förutsatt.

Enligt landskapsnämndens projekt skulle mellan Prästö och Töftö samt mellan Töftö och Girsholm anordnas färjförbindelse. Kostnadssammanställningen innehåller emellertid icke ett härför nödvändigt anslag, som bör uppskattas till ungefär 90.000 mark.

Förutsättande, att vägen mellan Bomarsund och Vårdö skulle komma att tillfredsställa endast ett lokalt behov har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tidigare föreslagit, att vägförbindelsen tills vidare skulle anordnas på sätt i det begränsade projektet förutsattes. Då det emellertid numera har väckts fråga om att förena Åland med fasta landet med en över Vårdö ledande väg och vägen mellan

K o s t n a d s f ö r s l a g

för byggande av en väg från Bomarsund över
Prästö och Töftö till Hullvik & Vårdö i Sund
och Vårdö socknar på Åland

Vägens klass och typ

III

Vägens längd Bomarsund - Vårdö
(jämte färjdistanser)

9,34

Vårdö - Hullvik ångbåtsbrygga

2,50

= 11.84 km

Färjdistansernas längd

0,716 km

Vägens bredd

5,00 m

Största stigning

0,09

Minsta kurvradie

200 m

Vägbankettens bredd

1,00 m

Kostnader per km jämte broar och färjor ≈ 470.000:-

" " " utan " " " ≈ 270.000:-

Paljous	Kustannuksen laatu	Yksikkö- hinta	Kustannus Mk	Yhteensä Mk
	A. Allmänna kostnader =====			
	a. Arbetsledning			
48 mån.	byggmästarens lön	3200:-	153.600 -	
48 "	biträdande byggmästarens lön	2700:-	129.600 -	
48 "	arbetskassörens lön	400:-	19.200 -	
	b. Hyror, expenser, sjuk- vård m.m.			
48 mån.	Hyror, skrivmateriel, tele- fon m.m.	400:-	19.200 -	
	Sjukvård och olycksfall		20.000 -	
	Baracker för arbetare		30.000 -	371.600 -
	B. Expropriation och skade- ersättningar =====			
	b. Skade-ersättningar			
	Nedtrampning, olägenheter och uppläggning av jord		5.000 -	
	c. Expropriationsförrättningar och värdering av skador		12.000 -	17.000 -
	C. Förberedande arbeten samt =====			
	röjnings- och terrasserings- arbeten =====			
8,6 km	a. Förberedande arbeten mättnings-, avvägnings- och avfettingsarbeten	1000:-	8.600 -	
	provisoriska förråds- och arbetsbyggnader		10.000 -	
	b. Uppröjning av vägområde, utförande av sidodiken och vägkroppen			
5600 m	röjning av skogsmark	15:-	84.000 -	
	Transport		102.600 -	388.600 -

Påljos	Kustannuksen laatu	Yksikkö- hinta	Kustannus Mk	Yhteensä Mk
1024 m ³	Transport sidosdiken i stenbunden mark samt jordens anbringande i bankfyllnad		102.600 -	388.600 -
3731 m ³	sidosdiken i stenfri mark samt jordens anbringande i bank- fyllnad	14:-	14.336 -	
255 m ³	samma samt transport åt sidan	12:-	44.772 -	
1344 m	sidosdiken i berg	13:-	3.315 -	
		35:-	47.040 -	
	<u>c. Terrasseringsarbeten</u>			
2776 m ³	stenbunden jord att utgräva och användas till bindjord	13:-	36.088 -	
4983 m ³	dito att utgräva och transpor- tera till bankfyllnad	17:-	84.711 -	
3755 m ³	stenfri jord att utgräva och transportera till bankfyllnad	14:-	52.570 -	
25 m ³	dito och att transportera åt sidan	14:-	350 -	
3448 m ³	bergsprängning och att trans- portera till bankfyllnad	65:-	224.120 -	
1535 m ³	dito och att transportera till stenkastning	65:-	99.775 -	
1034 m ³	dito och att användas som makadam	65:-	67.210 -	
5740 m ³	stenkastning i bank i havet	40:-	229.600 -	
23284 m ³	fyllnadsjord	15:-	349.260 -	
	<u>d. Befästning och skyddande av väggroppen och bankar</u>			
63 m ³	utfallsdiken i stenbunden bank	16:-	1.008 -	
224 m ³	dito i stenfri mark	13:-	2.912 -	
30 m	dito i berg	35:-	1.050 -	
7100 m ²	beklädnad och murning med torv			
	Transport		1.360.717 -	388.600 -

Paljous	Kustannuksenlaatu	Yksikkö- hinta	Kustannus Mk	Yhteensä Mk
	Transport		1.360.717	
	av diken och slänter	5:-	35.500	388.600
1830 m ²	dito med stenrevetering	45:-	82.350	
	<u>e. Trummor utan skild grund</u>			
15 st	betongrörstrummor ø 50 cm	2000:-	30.000	
7 "	- " - ø 70 cm	3000:-	21.000	1.529.567
	D. Körben =====			
	<u>a. Bärlager</u>			
6300 m ²	granrisisolering	4:-	25.200	
300 m ³	grovt grus	20:-	6.000	
2776 m ³	bindjord från skärningar (transport och utbredning)	14:-	38.864	
3560 m ³	bindjord från reservtäckter	20:-	71.200	
43325 m ²	utjämning av vägkroppens krön	1:-	43.325	
	<u>b. Slitlager</u>			
3210 m ³	lerblandat grus (5 km)	25:-	80.250	
2170 m ³	slitgrus (5 km)	20:-	43.400	
43325 m ²	vägytans vältning och utjäm- ning	1:-	43.325	351.564
	E. Broar =====			
	Bomersunds bro, spännvidd 10 + 45 + 10 m			
	Kostnaderna enl. approximativ beräkning			930.000
	F. Färjor =====			
	<u>a. Färkoster</u>			
2 st	färjor av stål med 18.0 tons bärighet	350000:-	700.000	
2 "	roddbåtar	1.500:-	3.000	
	<u>b. Fasta anordningar</u>			
	Transport		703.000	3.199.731

Kustannuksen laatu		Yksikkö- hinta	Kustannus Mk	Yhteensä Mk
	Transport			
4 st	färjbryggar (bank, stenrevete- ring och färjkärlor)		703.000 -	3.199.731 -
900 m	stälvar	10000:-	40.000 -	
4 st	vinschar	15:-	13.500 -	
1 "	färjkarlens bostad	4000:-	16.000 -	
1 "	färjkarlens bostad jämte lotstuga		50.000 -	
2 "	Uthus		80.000 -	
2 "	brunnar	25000:-	50.000 -	
	utjämningsarbeten å färjtom- terna	2500:-	5.000 -	
2 "	slip för färjorna	15000:-	30.000 -	
	Belysning, telefon och mm.		8.000 -	1.000.500 -
	<u>G. Räck, stolpar, vägvisare m.m.</u> =====			
	<u>a. Räck</u>			
2005 m	skyddsräck	50:-	100.250 -	
	<u>b. Stolpar, vägvisare m.m.</u>			
9 st.	kilometerstolpar av sten	300:-	2.700 -	
2 "	vägvisare	500:-	1.000 -	
4 "	varnings- och anslagstavlor	300:-	1.200 -	105.150 -
	Isändsättande av vägen Vårdö kyrka - Hällviks ångbåtsbrygga c:a 2,5 km			600.000 -
	Byggandet av Hällviks ångbåts- brygga appr.			250.000 -
	Byggandet av en ångbåtsbrygga vid Prästöund			250.000 -
	<u>L. Förråd och diverse</u> =====			
	Förråd; arbetsmaskiner och diverse utgifter c:a 6 % av arbetskost- naderna			194.619 -
			Mk	5.600.000 -
			=====	
	Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadstyrelsen, den 20 mars 1939.			

C. J. Järvelin
K. Järvelin

Ad 291/8 1937 Ta.
ÅLANDSDELEGATIONEN

Helsingfors,
den 21 mars 1939.

SAAPUI
ANKOM 23. III. 1939

710

Till Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.

✓ 1939 den 23 mars int.
" " 4 april T.

Sedan Ålands landsting i framställning av den 21 november 1936 anhållit om beviljande av ett anslag, stort mk 475,000:- för inrättande av en bro- och färjförbindelse från fasta Åland till Wårdö över Bomarsund, Prästö Sund, Töftö - Kunäs, samt Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse av den 9 december sistlidet år N:o 14777 föreslaget anordnande av berörda trafikförbindelse enligt ett alternativt projekt och därtill hörande kostnadsförslag, slutande å mk 1,300,000:- har Ålandsdelegationen återremitterat ärendet till landskapsmyndigheterna för vidtagande av den åtgärd, som på grund av den i ärendet förebragta utredningen kunde anses vara av omständigheterna påkallad. Numera har landstinget i framställning, daterad den 25 nysslidne februari, inkommit till delegationen med en ny framställning i samma ärende, innefattande ett delvis förändrat program för vägförbindelsens planläggning. Det nya förslaget avser bl. a. bygande av en betongbro över Bomarsund och anläggande av en bank från Järsholm till Kunäs; det för

ändamålet äskade statsbidraget uppgår till
1,400,000: - mk.

Jämte meddelande härom får Ålandsdelegationen, med biläggande av samtliga i ärendet tillkomna handlingar, äran härmed anhålla, att Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen ville till delegationen inkomma med det utlåtande, vartill ärendet i dess nuvarande skede giver anledning, då remisshandlingarna tillika återförväntas.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Ark. 18/11 - 39.

712

Ålands Landskapsnämnd,

Mariehamn.

A N B U D.

Härmed erbjuda vi oss att utföra bankfyllnader och broar enligt nedanstående.

- 1/ Bankfyllning samt en 7 m:s betongbro i enlighet med bifogade skiss. Bron utföres som tvåledsram av armerad betong. Banken över Bomarsund har en sammanlagd längd av 192 m. och utföres i enlighet med bifogade förslag, vilket även upptar höjden på balanslinjen, mot en ersättning av

Mk. 630.000:--

- 2/ Byggande av 500 m. bank och bergsprängning från Järsholm över Järsholmsören till Kunäs mot en ersättning av

Mk. 670.000:--.

Beträffande förslaget för Bomarsund gäller anbudet under förutsättning att bankfyllning och stenskonung får tagas från de nedfallna ruiner na inom Bomarsunds fästning inom ett avstånd från brofästet av högst 1 km. och utan särskild ersättning.

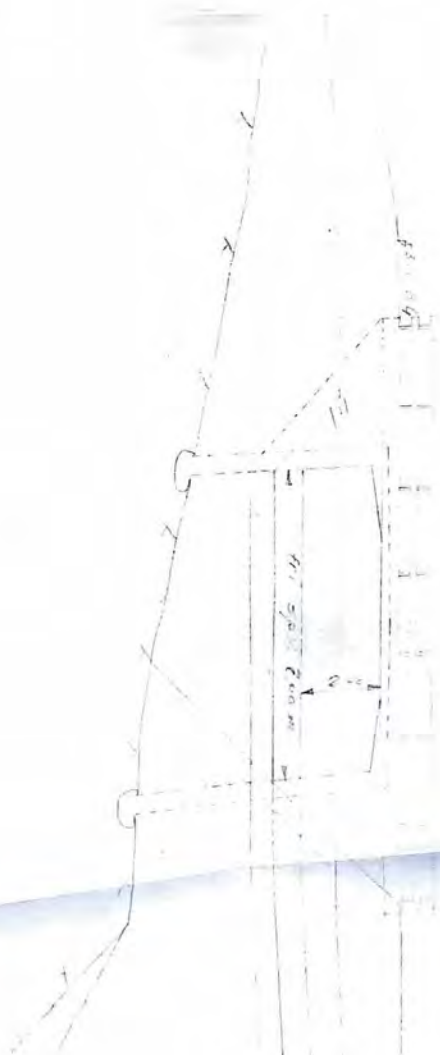
Bankfyllnaden utföres mellan sektionerna 518 - 710 och avser bankutfyllning, stenskonung, räcken och grusad vägbana för hela sträckan.

4

120
121

Beaufort und Bant und
Bauding
Stahl 1710

$$\begin{array}{r} \overline{500} \\ 500 \\ \hline 1000 \end{array}$$

1. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 2. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 3. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 4. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 5. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 6. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 7. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 8. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 9. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$
 10. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

MONBERG & THORSEN A.B.

714

ARMERADE BETONGKONSTRUKTIONER
HAMNANLÄGGNINGAR — GRUNDLÄGGNINGAR — SILO- OCH FABRIKSBYGGNADER
BROBYGGNADSARBETEN — PÅLNINGAR — PNEUMATISKA FUNDAMENTARBETEN

ALB. MONTHOR
ALB. 2344 05 HB/ML

STOCKHOLM, d. 23/2-39.
KUNGSGATAN 60

Ref. N:o 5263.

Till

Ålands Landskapsnämnd,

M a r i e h a m n.

Betr. bro över Bomarsund.

I anslutning till Landskapsnämndens brev av den 9 ds hava vi härmed äran erbjuda utförande av bro över Bomarsund för en summa av

Fmk FYRAHUNDRAFYRTIOFEMTUSEN /445.000:-/.

Bron utföres enligt bifogade ritning nr 5263/3 med ett läge som angivet å emottagen ritning.

Bron utföres helt av betong med betongfarbana och räcke av järn och fria brobredden är 5 m.

Alternativt kunna vi erbjuda utförande av bron med en fri brobredd av 3 m och allt i övrigt oförändrat för en summa av

Fmk TREHUNDRANITTIOÅTTATUSSEN /398.000:-/.

I det vi hänvisa till våra tidigare brev av den 15/10 och 20/11 1936, tillåta vi oss påpeka att det förslag

Ref. nr 5263.

Ålands Landskapsnämnd, M a r i e h a m n.

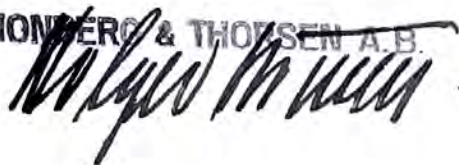
som vi erbjuda och anse som det förmånligaste nämligen en
brokonstruktion utan mellanpelare överensstämmer med vår
tidigare gjorda utredning av brofrågan vid Bomarsund.

Med hänsyn till att flytta broläget 20 m söderut
antaga vi att detta icke väsentligt kommer att influera på
priset, således som överbyggnaden är utformad, men kan ett
mindre tillägg - event. avdrag - vara betingat av ändrade
förhållanden vid landfästena.

Det skulle vara oss ett nöje att utföra brobygget,
om detta kommer till stånd och vi stå gärna till tjänst med
supplerande upplysningar eller utredningar.

Högaktningsfullt

MONTERO & THORSEN A.B.

L. B. D. 18/24-35

Ark. 28/2-39

AKTIEBOLAGET VÄGFÖRBÄTTRINGAR 716

TELEGRAMADRESS:
"VÄGFÖRBÄTTRING"

EOB/IH

MARIEHAMN DEN 24 febr. 1939.

Landskapsnämnden,
Mariehamn.

I anslutning till vårt tidigare anbud översända
vi härmed anbud å järnbro över Bomarsund från den fir-
ma, med vilken vi samarbeta, Wärtsilä-koncernen A/B,
Helsingfors.

Högaktningsfullt

AKTIEBOLAGET VÄGFÖRBÄTTRINGAR
WRETLIND

Wretling

POSTADRESS
HELSINGFORS, FINLAND

Wärtsilä-koncernen A/B

MASKIN OCH BRO AB

717

TELEGRAMADRESS
BRO-HELSINGFORS
KONESILTA

TELEFON
70171 (VÄXEL)

BANK

1939	W/	A/B NORDISKA FÖRENINGSBANKEN
K. 2 2 500 1939		
BOKFÖRT		

bach

ANBUD N:o A-11490/

Aktiebolaget Vägförbättringar,

Fridhemsgatan 15

STOCKHOLM

Sverige.

Eder ref.

W/IH

Eder skrivelse av

9/2-39

Avd.: Järnkonstruktioner.

Vår ref.

32/2

Helsingfors
Datum

20 februari 1939.

I anledning av Edert brev av ovannämnt datum samt telefonsamtal med Ederingeniör Wretlind hava vi härmed nöjet offerera Eder en landsvägsbro till Bomarsund på Åland. Bron består av 1 st. 45.0 m. fackverksspänn samt 2 st. 10.0 m. balkbroar enligt Eder ritning 9.2.39, samtliga med 5.0 m. bred farbana, varvid vikten av oss beräknats till ca. 74.0 ton.

Pris: mk 650.000:--

inberäknat järnkonstruktioner, frakter och montering på platsen.

Landsvägsbro som föregående, men med 3.0 m. bred farbana. Totalvikt ca. 64.0 ton.

Pris: mk 578.000:--

inberäknat järnkonstruktioner, frakter, och montering på platsen.

Leveranstid: ca. 7 månader, av vilken tid vi beräknat 4 månader för fabrikationen, 1 månad för transporten och 2 månader för montering.

Andra villkor i överensstämmelse med våra bifogade allmänna leveransbestämmelser.

Ovanuppgivna pris hava beräknats under förutsättning att brons mittelspann kan hopmonteras på ena landfästet, där lämplig bädd iordningställes av Eder, samt att detta sedan kan förskjutas över sundet medelst en pråm. För pråmen lämplig bock iordningställes av Eder. Vidare hava vi från Eder sida förutsett alla sprängnings- och betongarbeten, schaktning och uppläggning av bana för monteringskran, bockar för brons uppmontering, ställningsvirke, redan nämnd ställning å pråm, samt eventuella hålbormingar i berg.

I hopp om att få mottaga Eder v/. order, tecknar

högaktningsfullt

pp. WÄRTSILÄ-KONCERNEN A/B
MASKIN och BRO

Bilaga.

Allm.lev.best.

Allmänna leveransbestämmelser

fastställda av Finlands Metallindustriförening, gällande för leveranser inom Finland.

Nedanstående leveransbestämmelser gälla i hela sin omfattning alla åtagna leveranser, för såvitt ej anbudet eller leveranskontraktet innehåller andra bestämmelser.

1. Anbudet gäller under 14 dagar med reservation för sådan ändring av pris och leveranstid som påkallas av omständigheter utom anbudsgivarens kontroll.

2. En beställning anses först då giltig då densamma av oss skriftligen bekräftats. Jämväl böra telegrafiska, muntliga och per telefon gjorda ändringar av oss skriftligen bekräftas för att äga giltighet.

3. Prisen för de i anbudet angivna varorna gälla netto exklusive emballage, fritt vår fabrik.

4. Såvida icke kontant betalning netto per 30 dagar överenskommit erlägges priset med 35 % vid order, 35 % när de huvudsakligaste delarna av leveransen äro avsända från leverantörens fabrik eller i fall beställaren anhallit om uppskov med leveransen när densamma i antydda delar är fullgjord i leverantörens fabrik, samt resten efter det leveransen är slutförd.

5. Leveranstiden räknas efter beställningens ingång från den dag överenskommen förskottsbetalning fullgjorts och de för leveransen nödiga uppgifterna till leverantören avlämnats.

6. Alla transporter till leveransplatsen ävensom lossning äga rum på beställarens räkning och risk även för det fall att leveransen sker fraktfritt köparens ort eller cif finsk hamn.

7. Är godset skadat vid framkomsten, saknas delar eller finnes annan anledning till anmärkning rörande försändningen, skall anmälan av beställaren göras inom 14 dagar efter varans framkomst och bifogas utredning till bestyrkande av det förhållande varom anmärkning göres, vid äventyr att i annat fall ersättningsanspråk icke kunna tagas i betraktande.

8. a) Det åligger beställaren att till fulla värdet försäkra levererat gods från den dag varan avgått från vår fabrik till dess köpeskillingen till fullo erlagts.

b) Likaså är beställaren från samma dag ansvarig för de skador, som kunna drabba de för leveransen avsedda materialerna, och som icke äro orsakade av leverantören eller hans personal.

9. a) Därest priset för emballage ej ingår i anbudet debiteras det till självkostnadspris.

b) Emballage återtages endast efter särskilt träffad överenskommelse.

10. a) För monteringen ställer leverantören på begäran mot ersättning en eller flere yrkeskunniga montörer med nödiga handverktyg till beställarens förfogande.

b) Före montaget påbörjande bör arbetsplatsen vara i sådant skick att hinder icke föreligger för montagearbetets påbörjande och normala utförande omedelbart efter godsets ankomst.

c) Det åligger beställaren att själv utföra och bekosta alla fundament-, jord-, byggnads- och ställningsarbeten, tillhandahålla för monteringen nödiga hjälparbetare och hantlangare, ävensom erforderliga lyftverktyg och andra tyngre redskap samt event. erforderliga ställningar, kilar och underlägg, bränsle-, smörj- och putsmaterial, belysning, värme, ånga, vatten, elektrisk ström m.m., att ersätta resekostnader samt transport och ortskostnader för resgods och verktyg tur och retur. Likaså ordnar och bekostar beställaren kost och logi för montören under montage tiden.

d) Beställaren tillhandahåller montören läsbart förvaringsrum för uppbevaring av dyrbara maskindelar, verktyg, ritningar o. dyl.

e) Av beställaren tillhandahållna hjälparbetare kvarstå vad olycksfallsförsäkring vidkommer hos sina ursprungliga arbetsgivare.

f) Ersättning för montörer beräknas sålunda: För varje montör beräknas per lagstadgad arbetsdag ävensom för rese- och väntedagar Fmk, med tariffenlig förhöjning för övertids-, sön- och helgdagsarbete, vartill komma omkostnader för kost och logi, resekostnader samt transportkostnader för resgods och verktyg tur och retur.

g) Om fast pris avtalats för hela montaget och detsamma utföres av oss på annan ort bekostar beställaren kost och logi för våra montörer. För varje uppehåll i montaget, som inträffar utan leverantörens förvällande, ävensom för till montaget ej hörande arbeten bör beställaren ersätta oss för montören och hans event. extra resekostnader enligt ovanstående beräkningsgrunder.

h) Beställaren äger, för ömsesidig kontroll, i montörens arbetshäfte eller lista med sin underskrift bestyrka arbetstiden.

Anbud.

Beställning.

Pris.
Betalnings-
villkor.

Leveranstid.

Transporter.

Varu-
emottagning.

Försäkring.

Emballering.

Montage.

025
Besetzung

godkänd. Beställningen bekostas av beställaren. Leverantören svarar för att leveransen sker i god tid och i god ordning. Om leveransen inte sker i god tid och i god ordning, svarar leverantören för skadorna. Om leveransen inte sker i god tid och i god ordning, svarar leverantören för skadorna. Om leveransen inte sker i god tid och i god ordning, svarar leverantören för skadorna.

Approving.

[illegible]

Emottagning.

14. Mått, vikter och ritningar äro, om ej annat är bestämt, de som i de afseelser ej utgöra skäl till avdrag å priset, skadestånd eller annuierande av arbetet och allt skrot tillfaller leverantören.

15 Vid reparationer överblivet gammalt material, som ej kan användas för annat ändamål än som förbrukningsmaterial, skall såvitt gäller anbudstagaren med lakt

Gammalt

ranfören. ritningar eller anbudshandlingar äro anbudsgivarens egendom, och äger anbudsgivaren tillfälligt tillstånd att använda dem till åsaker av andlig verksamhet, ej rätt att

Προβλεπτός-

tagande i övrigt av bestämmelserna i gällande lag om uppdragsföretag

manarati.

utan särskild tillstånd nyttja eller delge till andra personer i hemmet eller på annan plats någon af dess innehållande leverantörens egendom till dess detsamma blivit till

— 1924/25

17. Det levererade godset förblir under alla förhållanden levererat. Betalning för den som betalning förrän den är inlöst. Till fullgjord. Tages någon del av den

Агаплетан.

18. Garanttiden, som är ett år räknas från den dag leveransen blivit fullgjord.

Garantitid.

[illegible]

Garanti.

19. a) Leverantören har inte varit tillräckligt omsorgsfulla utförande och förbinder sig att leverera goda beskaftenhet samt arbetets delar och sådant material, som under denna tid visat sig vara av oriktig kvalitet. Någon annan

kostnad fritt fabrik ersätta alla sådana delar och skador. Om leverantören inte kan ersätta delar eller skador, skall beställaren ersätta leverantören för kostnaderna för ersättning. Om leverantören inte kan ersätta delar eller skador, skall beställaren ersätta leverantören för kostnaderna för ersättning. Om leverantören inte kan ersätta delar eller skador, skall beställaren ersätta leverantören för kostnaderna för ersättning.

[illegible]

...sättning för honom direkt eller indirekt genom ...
...och naturligt slitage och rent förbrukningsmaterial, såsom boxfoder, tätningsringar, packningar, remmar och ...

elektriska ledningar, smältmetaller m.m. dyl.

b) Leverantören ansvarar ej för skador, förluster eller andra olägenheter som uppstå på grund av åkslag, yttre åverkan, olyckshändelse, dålig skötsel, överbelastning, felaktig användning eller andra orsaker som inte kan hänföras till leverantörens skuld. Leverantören ansvarar inte heller för skador, förluster eller andra olägenheter som uppstå på grund av åkslag, yttre åverkan, olyckshändelse, dålig skötsel, överbelastning, felaktig användning eller andra orsaker som inte kan hänföras till leverantörens skuld.

ge, som vid anläggningens utförande ej kunnat förutses, reparations-
arbeten på grund av vält utförda fundament eller andra förarbeten, sättningar i grunden, felaktigt montage

omfall detta icke blivit utfört av leverantören, eller skador av annan orsak i liggande utom leverantörens ansvar. Skadorna skall åtgärdas genom skätseln av maskineriet åt en på området erfaren maskin

Det åligger beställaren att under garantitiden anmäla skador, fel eller andra

20. Force majeure och oförutsedda hinder såsom strejk, lockout, eldsvåda, mobilisation, uppror eller andra katastrofer som förhindrar utförandet av kontraktet i någon väsentlig del, be-

driftstörning i egna eller underleverantörers fabriker, avseende

tören till nödig förlängning av leveranstiden. Dock bör leverantören så snart dylik leveransförskening är möjlig

21. Vid försening i leveransen erhåller beställaren ersättning endast såsom i särskilt avtal härom överenskommit.

kommit, men utgår sådan ersättning endast i det fall att härigenom direkt skada uppstår för beställaren.

försejning e) beställaren.

22. Ändringar och tillägg utöver anbudet utföres endast på skriftlig rekvisition från beställaren och
GIVEN OCH BEKRÄFTAD. Givna order kan annulleras endast med leverantörens

kor, som av leverantören bör vara skriftligt begivande,

23. Tvister i anledning av leveranskontrakt samt tvister rörande där i omformulada och hänförelse till leveranskontrakt samt vad därmed äger samband hänskötes till slutgiltigt avgörande av Centralhandelskammarens Skiljedomstol.

Nämnd vars stadgar parterna förbinda sig att följa. Skiljenämndens dom är för vardera parterna bindande, samt

sättes i verkställighet såsom laga kraft vunnit domstolsutslag.

Proof. (a) $\Rightarrow$ (b) Let $\mathcal{A}$ be a maximal $\mathcal{A}$ -subalgebra of $\mathcal{B}$. Then $\mathcal{A} \in \mathcal{A}$ and $\mathcal{A} \in \mathcal{A}$. $\square$

[illegible]

doi:10.1371/journal.pone.0142602.g002

L. A. b. 18/24-35.

Ark. 18 II - 39

721

Kostnadsförslag

För uppförande av tvänne
färjestugor, angående Prästö sund
och Järsholms färjestugor. Nämligen
allt arbete samt material för en
summa å Fmk 158,400.

Obs. Vindsvåningen inredes icke

90.

Högahtningsfullt

Wolmar Nummelin

L. f. d. 38/143 - 39
L. f. d. 18/24 - 35.

Ant. 15/II 39
722

Ålands Landskapsnämnd
Mariehamn.

Undertecknade få härmed anmäla sig såsom hugade, att utföra den utannonserade vägbanken mellan Kunäs och Girsholm.

Vi åtaga oss byggande av vägbank från Kunäs till Girsholmsören, väg över nämnda ör samt vidare vägbank över till Girsholm. Vägbanken göres 3 m. bred i dagen, färdig till grusning, 160 cm. över normalvattenståndet, av sten med rätt, att fylla det indre med grus. Bankens sluttning blir 1 m. per 1 m. Förbehåll göres, att fritt få taga byggnadsmaterialier å Kunäs, Girsholm och Girsholmsören. Landskapsnämnden sköter om expropriering av nämnda täkter.

Vägen över ören göres färdig för grusning till 3 m. bredd.

Dessa arbeten äro vi villiga, att utföra inom ett års tid efter det vi fått meddelande, att vi godkänts, dock räknat tidigast från den 1 okt. 1939.

För dessa arbeten betinga vi oss en summa stor femhundratrettiotusen (530,000:-) fmk, som bör utbetalas allt efter som arbetet fortskrider.

Detta anbud gäller intill den 1 okt. 1939

Vårdö den 8 februari 1939

Carl W. Grantlid Eric A. Ahren

~~Händel L. B. J.~~ 38/143 39
L. B. J. 18/24-35

Auk. 21. II. 39 723

vårdö den 18 februari 1939.

Ålands Landskapsnämnd

Mariehamn.

Såsom komplettering till vårt anbud å byggande av bank mellan Girsholm och Kunäs få vi på begäran meddela, att vårt anbud avser en bank enligt bilagda skiss, men bredden minskad i mitten med 2 meter, vilket innebär att fria bredden i vägen blir 3 m. i stället för å ritningen 5 m.

Med högaktning

 - Eric Lindén

L. B. S. 42/173 39 Ark 16.2. 724

Till Landskapsnämnden Mariehamm

Ansökan om uppförande av trästucken
färjestegar för de till värda tillägnade
färförbindelser enligt den av
Danielsson upgjorda ritningen. Dock med
sådan ändring att områden som bortlämnas
för uppförande av sådana stegar, samt
hållande av all mark, vill underkänna
tinga en summa av ett hundra tusen
(100,000)

Stadshuset den 15 februari 1937

Löjtnant G. P. J.

L. B. D. 18/24-35.

~~L. B. D. 42/143-39.~~ Ark. 16.2.39 725

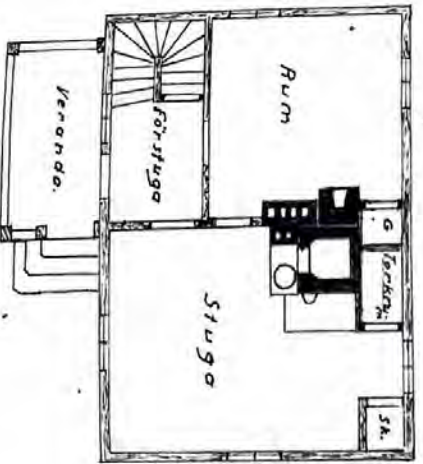
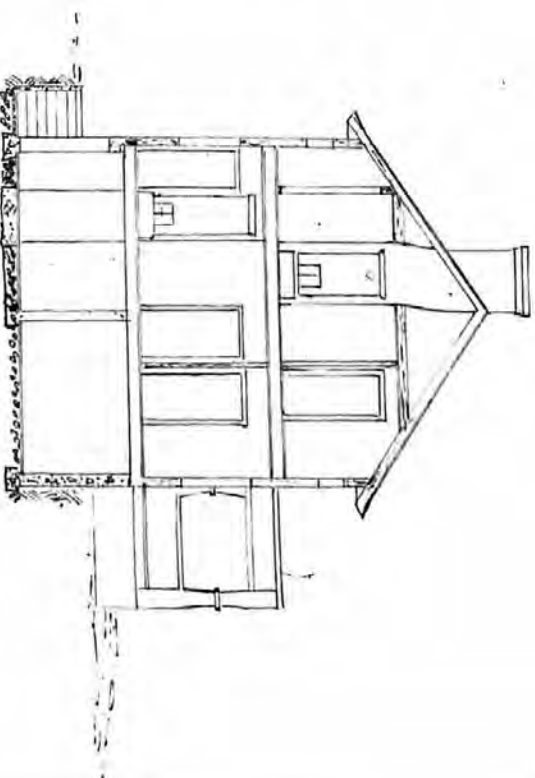
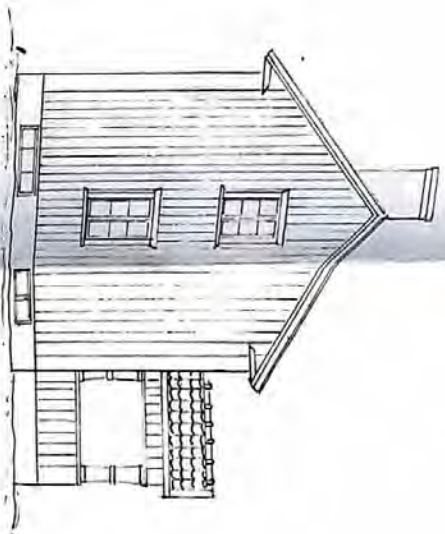
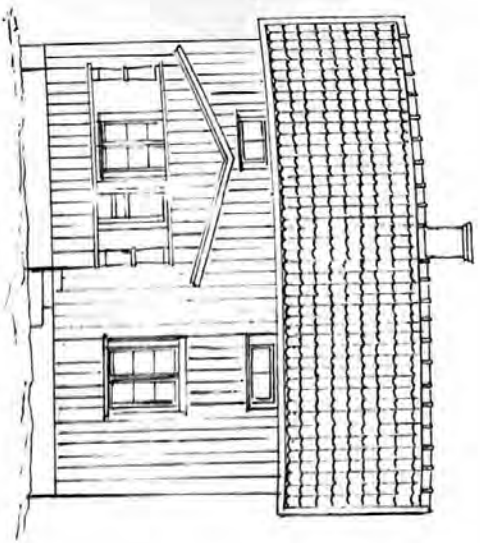
Till Landskapsnämnden
Mariehamm

Anbud ä uppförande av två stycken
färjestegar för de till Vårdö tillämnade
färförbindelserna. Enligt av Herr Valter
Danielsson uppgorda ritningar. Dock med
sådan ändring att vindrummen kortlämnas
för uppförande av nämnda stegar, samt
hållande av all material, vill underteknad be-
tunga en summa av ett hundra ålta tusen fm
(108,000)

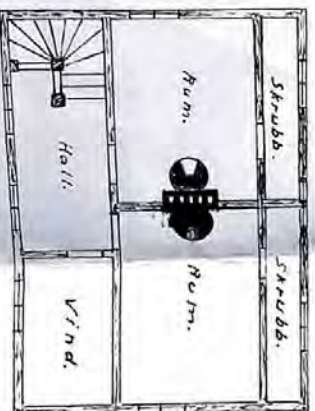
Hästelholm den 15 februari 1939

Högaktningfullt
E. Hellström

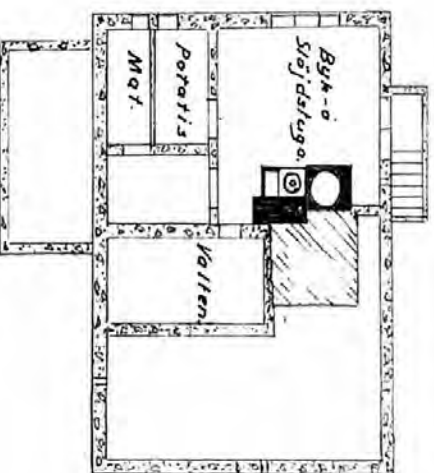
Förslag till fiskare- och arbetarbostad
för Åland.
Typ I

Bottenplan.

Vindplan.

Källanplan.

Skala 1:100

Arbetsbeskrivning
för förslag till arbetarbostad typ I.

Grundarbeten.

Grundmurar och spisgrunder grävas till tjälfritt djup minst 90 cm. För källarutrymmen, slöjd- och bykstuga så att en rumshöjd av 210 cm. erhålles.

Grunden dräneras väl genom anläggande av småstenskanaler runt om yttermurarna samt också under källargolvet. Kanalerna grävas 30 cm under grundnivån.

Grundmurar gjutas av betong i blandning 1:5:7 eller 1:6:8 om makadam finnes. I båda fallen kan användas sparsten (ren) intill 20-25 % av volymen. Grundmurar mot jordytan isoleras med varmt asfaltbeck. Över källarvåningen gjutes betongtak.

Byggnadsstomme.

Väggarna göras av stående 5" timmer, vindsrummens innerväggar utföres av 2"x 4" reglar med 7/8" panel på båda sidor. Mellanrummet packas väl med torvströ.

Till golvbjälkar användas 2 1/2"x 8" plank och till takbjälkar 2"x7" plank.

Takstolar och hammarband av 2" x 6". Alla bjälkar läggas på ett avstånd av 60 cm från mitt till mitt.

Över bottenvåningens betongtak lägges 2" x 4" till trossbotten och underlag för golvet.

Taklag och täckning.

Avstånd mellan takstolarna från mitt till mitt 90 cm. Takstolar och bjälkar växla vid skorstensstock så att de ej komma närmare än 13 cm. På takstolarna spikas 1" bräder kant mot kant, därpå asfaltpapp av prima kvalitet. Härpå spikas 3/4" x 1 1/4" ribb upp å nedgående, varpå 1 1/4" x 2" läkt spikas för uppbärande av teglet, som bör vara svenskt enkupigt välbränt, och med vartannat tegel spikat i läkten. Nacktegel lägges, trådas och spikas.

Spisar.

I köket muras spis med häll i tre ringlag. Bakugn med plats för 4-5 kakor. För tillvaratagande och spridande av värme muras minst en värmebaddare.

I rummen muras plåtspisar och bör plåten vara galvaniserad.

Snickerier.

Yttre karmar göras av 2 1/2" virke, inre av 2".

Dörrarna göras av 2" med 1" fyllningar.

Fönsterbågarna göras av 1 1/2" med vattenlist i understycket.

Dörrar, fönster och golvlister av enkelt profilerad modell, och av rent och välhyvlat virke.

Köksinredningen göres av väl torrt virke och utföres till ett ändamåls enligt och praktiskt bruk. Diskarna göras fotfria.

Målningsarbeten.

Alla invändiga snickerier schelackeras, grundas, spacklas, slipstrykas och strykas 2 gånger med stark oljefärg i vackra diskreta färgtoner.

Golv och invändiga trappor laseras och lackas 2 gånger.

Väggar och tak förses med god spännpapp, som spikas och klistras väl i skarverna. Härpå tapetseras på väggarna, taken vitlimmas utom i köket som oljemålas såväl väggar som tak.

Utvändigt.

Runt om fönster och dörrkarmar diktas väl, likaså hela väggarna.

Brädfodring av 7/8" x 7" goda helst granbräder. Över fogarna spikas

3/4" x 2" ribbor. Fönster och dörrfoder avråsågad 1" x 4" eller 1" x 6" bräder.

Brädfodringen målas med vanlig rödfärg eller nafta, fodringar och taklister samt fönster målas med vit oljefärg.

Mariehamn den 17 september 1938.

Valter Danielsson.

Bomarsund och Vårdö på så sätt skulle komma att utgöra en del av denna viktiga trafikled, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen det på grund av de förändrade förhållandena vara ändamålsenligt, att vägen redan nu bygges enligt det mera omfattande förslaget sålunda, att i Bomarsund uppföres en fast bro av stål eller armerad betong och för de andra sunden anskaffas stålförjor med 18 tons bärförmåga. Vägen från Vårdö kyrka till Hullvik skulle samtidigt istandsättas och vid stranden av Hullvik och Prästö sund skulle uppföras bryggor för skärgårdstrafiken, så att trafiken från dessa bryggor kunde gå längs den nya vägen från fasta landet till Åland. Enligt bifogade kostnadsberäkning skulle vägarbetet under dessa omständigheter komma att kosta 5.600.000 mark.

Då man tager i betraktande, att ifrågavarande väg medför nytta för riket i dess helhet och att man icke billigtvis kan åvälva inbyggarna i landskapet Åland kostnaderna för ett dylikt stort vägföretag, är väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av den åsikten, att staten borde till största delen bekosta anordnandet av ifrågavarande vägförbindelse. Då Vårdö kommun har förbundit sig att bidra till kostnaderna för vägarbetet med 100.000 mark, borde staten stå för de kostnader, som överskjuta nämnda summa, enligt kostnadsförslaget dock högst 5.500.000 mark. Med hänsyn till att arbetet på grund av dess omfattning icke torde kunna utföras under ett år, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt budgetförslag föreslagit, att i statsförslaget för år 1940 skulle upptagas ett anslag av 2.000.000 mark såsom statsbidrag åt landskapet Åland för påbörjande av ifrågavarande vägarbete.

C. J. J. J.

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

I framställning av den 21 november 1936 har Ålands landsting hos Ålandsdelegationen anhållit om ett extraordinarie statsbidrag, stort 475.000 mark, för inrättande av färjeförbindelse från Bomarsund till

Vårdö enligt ett av Ålands landskapsnämnd framställt och av landstingets finans- och ekonomiutskott utbyggt förslag. Detta innebar i huvudsak följande: Bro över Bomarsund, väg över Prästö, motordriven kabelstyrd färja (Färjsundsfärjan) över Prästö sund, väg över Töftö och motordriven frigående färja (Marsundets motorbåt och nybyggd pråm) från Töftö till Kunäs. Bron över Bomarsund, färjfasten och färjstugor skulle byggas av landskapet och bekostas med det extraordinarie statsbidraget och ett av Vårdö kommun utfäst frivilligt bidrag om 100.000 mark, medan vägarna skulle byggas av de härför bildade väglagen med landskapsunderstöd ur ordinarie anslag.

Sedan Ålandsdelegationen den 8 februari 1937 inbegärt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande över projektet ifråga, har denna framställt tvenne alternativa motförslag, nämligen dels ett, framlagt av den ingenjör, som lett undersökningarna på platsen, beräknat att kosta omkring 4.000.000 mark, och dels ett, som utarbetats av styrelsen själv och beräknats kosta 1.300.000 mark. Sistnämnda förslag, som innebär handdrivna kabelstyrda färjor över såväl Bomarsund som Prästö sund och Kunäs ström samt bank från Kunäs ut till Järsholm, medan de behöfliga vägarna föreslås till endast tre meter breda, har förordats av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Jämte skrivelse för den 14 sistlidne januari har Ålandsdelegationen översänt den i ärendet förebragta utredningen till landskapsnämnden för vidtagande av den åtgärd, vartill väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande och förslag kunde föranleda, varefter landskapsnäm-

den den 18 innevarande februari till landstinget avlätit en framställning med förslag om utverkande av högre extraordinarie statsbidrag för vägprojektets realiserande enligt en delvis omarbetad byggnadsplan.

I sagda framställning framhåller landskapsnämnden, utom annat, följande: "Det förra (å 4.000.000 mark) måste såsom alltför kostsamt lämnas därhän, det senare åter (å 1.300.000 mark) synes innebära en försämring av den ursprungligen föreslagna ganska primitiva lösningen av detta trafikproblem. Men insättes i detsamma bro över Bomarsund, kan det i övrigt lätt anpassas efter den tidigare planen, men för såväl färjfasten som färjstugor borde beräknas avsevärt större kostnader än tidigare. Beträffande vägarna skulle den tidigare planen kunna följas sålunda att redan förefintliga bygdevägar skulle efter nödiga förbättringar av vägbanorna utnyttjas och påbörjade sådana fullföljas på vanligt sätt och övertagas i landskapets vård. Därutöver behövlige vägar skulle planeras 5 meter breda, men färdigställas till endast 3 meters bredd.

För att få tillräckligt underlag för bedömande av frågan, huruvida ett sådant förslag kunde genomföras med de för Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag beräknade kostnaderna, har landskapsnämnden inbegärt till den 1 instundande oktober bindande entreprenadanbud å de viktigaste arbetena. Tyvärr måste tiden för deras avgivande göras så kort, att de anbud, som erhållits, knappast kunna anses vara de bästa möjliga. Med dem som grundval kan dock följande kostnadsförslag fram-

läggas:

Bro av betong med 7 meter bred och minst 2 meter hög genomfarts- öppning och bank över Bomarsund	500.000;-
Bank från Järsholm till Kunäs	560.000;-
<i>färjorna?</i> Färjstugor enligt bilagd ritning, men med oinredd vindsvåning	108.000;-
Färjfasten och kablar (uppskattning)	80.000;-
Vägar	200.000;-
Diverse och oförutsedda utgifter	<u>52.000;-</u>
	1.500.000;-

Förslaget skulle således vara genomförbart för 1.500.000 mark, och då Vårdö kommun förbundit sig att bidra till dess genomförande med 100.000 mark - denna utfästelse gäller icke beträffande Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag - skulle ett extra ordinarie statsbidrag om 1.400.000 mark vara av behov för ändamålet.

Beloppet förefaller visserligen oproportionerligt stort i förhållande till det tidigare begärda anslaget, men det består till mer än hälften av kostnader för arbeten, som förut dels hade ställts på framtiden- (Järsö banken) och dels avsetts täckta med ordinarie anslag (vägarbeten). Dessutom ha under den tid, som förflutit sedan framtällningen lämnades till Ålandsdelegationen, pris- och arbetsförhållandena så förändrats, att ett genomförande av det ursprungliga förslaget med det då begärda anslaget omöjliggjorts.

I detta sammanhang vill landskapsnämnden framhålla betydelsen av

att detta trafikproblem bleve löst inom den närmaste framtiden. Detta skulle nämligen indirekt medföra en avsevärd förbättring av den yttre skärgårdens menförestrafik och samtidigt öppna möjligheter till en framtida genomgripande förbättring av densamma. Sedan färjförbindelsen till Vårdö blivit verklighet, kan nämligen denna kommun lämnas på sidan om menföresångaren Arandas rutt, varigenom Sottunga finge lägenhet en gång i veckan till i vardera riktningen, men dessutom bör man sedan med god vilja kunna ordna dess rutt så att även Kumlinge, Brändö och Kökar kommer i åtnjutande av samma förmån."

Landstinget, som redan i ett tidigare skede gillat planen på anordnande av ifrågavarande färjförbindelse, har funnit landskapsnämndens framställning uttömmande motiverad och baserad på hållbara kostnadsberäkningar samt får därför hos Ålandsdelegationen värdsammast an hålla,

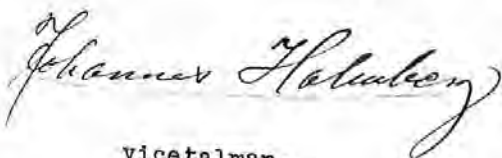
att Ålandsdelegationen ville besluta om utgivande åt landskapet Åland av ett extraordinarie statsbidrag om 1.400.000 mark för anordnande av en bro och färjförbindelse till Vårdö enligt landskapsnämndens nu föreliggande förslag.

Mariehamn den 25 februari 1939.

På landstingets vägnar:

talman.

vicetalman.

vicetalman.

Ålandshamn, den 21 februari 1939.

Till Ålands Landsting.

N:o 2115

Härhos får landskapsnämnden i och för lagenlig behandling översända sin framställning angående den planerade färjförbindelsen till Vårdö. Den i ärendet förbragta utredningen bilägges härjämte.

På landskapsnämndens vägnar:

Färjhandfär-

Norman

L. B. L. 18/24-35 Ark. 19.1.39

735

Helsingfors,
den 14 januari 1939.

Till Landskapsnämnden.

Sedan Ålands landsting i framställning av den 21 november 1936 anhållit om beviljande av ett statsbidrag, stort mk 475,000:- för inrättande av bro- och färjförbindelse från fasta Åland till Wårdö över Bomarsund, Prästösund, Töftö - Kunäs, samt ärendet undergått den beredning handlingarna utvisa, har Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen numera i avgivet utlåtande av den 9 nysslidne december föreslagit anordnande av berörda trafikförbindelse enligt ett å Styrelsen utarbetat alternativt projekt, och därtill hörande kostnadsförslag, slutande å mk 1,300,000:-. Detta projekt innefattar en sådan lösning, att förslaget om byggandet av bro över Bomarsund skulle t.v. få förfalla samt trafiken upprätthållas genom med handkraft drivna färjor, varjämte sundet Girs - holm - Wårdö skulle igenfyllas. Landstingets förslag åter avsåg byggande av bro över Bomarsund, insättande av en kabelstyrd färja över Prästösund samt en frigående, av motorbåt driven färja över Kunäsström.

Innan vidare i ärendet tillgöres har Ålands - delegationen velat bringa den i ärendet förebragta utredningen till Landskapsnämndens kännedom för vid-

tagande av den åtgärd, som på grund av Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens i ärendet avgivna fack - utlåtande kan anses vara av omständigheterna påkallad. Särskilt synes närmare utredning vara erforderlig därom, huruvida Wårdö kommuns utfästelse av den 29 december 1930 om beviljande av ett bidrag av mk 100,000: - för nu ifrågavarande trafikförbindelse fortfarande kan anses vara för kommunen bindande, därest Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens alternativa projekt skulle komma till utförande, ävensom därutinnan, huruvida de föreliggande besluten om anläggande av bygdevägar mellan Töftö och Mickelsö byar samt från landsvägen i Vargata till Kunäs udde och över Prästö holme till den s.k. Reslesängen å samma holme kunna läggas till grund för trafikförbindelsens anordnande och i vad mån kostnadsberäkningen härav påverkas.

De i ärendet tillkomna handlingarna torde i sinom tid hit återsändas.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Knut Eriksson

L. Hammarberg

den 9 december 1938.

N:o T-4071/

14777.

DEF

737

Till Ålandsdelegationen.

Ang. Bomarsund - Vårdö väg, Sund, Vårdö, Åland.

I en den 8 februari 1937 dagtecknad skrivelse har Delegationen anhållit om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utredning därom

1) huruvida det av landskapsmyndigheterna förordade förslaget och därtill hörande kostnadsberäkningar för reglering av trafikförbindelserna mellan Bomarsund och Vårdö kunna anses vara ur teknisk synpunkt ändamålsenliga och överensstämma med de erfarenheter som i riket vunnits på detta område, samt

2) huruvida de eventuella kostnaderna för dessa arbeten kunna anses stå i rätt proportion till den nytta anläggningen komme att medföra, samt till vad i rikets övriga delar i motsvarande fall utgivas för förbättring av trafikförhållandena.

Efter det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med av ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena beviljade medel låtit distriktsingenjören i Åbo distrikt utföra nödiga undersökningar på platsen, på grund av vilka handlingarna åtföljande förslag jämte kostnadsförslag uppgjorts, och sedan numera även de lokala förvaltningsmyndigheternas utlåtanden i anledning av projektet införskaffats, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, återställande Delegationens skrivelse jämte densamma åtföljande handlingar samt bifogande distriktsingenjörens förslag såsom sitt eget utlåtande äran framföra följande:

Landskapsnämnden har i ett till landstinget inlämnat förslag framhållit, att vid ordnandet av ifrågavarande vägförbindelse följande tre alternativ kunna komma i beträktande:

Förslag I: Förutom den tidigare vid Marsund använda med motorkraft gående bogserbåten ånska skaffas en träpråm för transport av fordon. Nödiga färjbryggor byggas vid Bomarsund, Prästö, Töftö och Vargata. Dessutom bygges på stranden av Kunäsström en färjstuga. Trafiken skulle helt och hållet komma att gå sjöledes. Engångskostnaderna har landskapsnämnden uppskattat till 105.000 mark.

Förslag II: Över Bomarsund bygges en enkel hängbro med tillfartsvägar, varjämte vägen på Prästö istandsättes. För trafiken mellan Prästö och Vargata ånska skaffas en motorbogserbåt och pråm såsom i förslag I förutsättes. Trafiken skulle komma att ledas per landsväg till Prästösund och därpå sjöledes vidare till Vargata. Kostnaderna hava uppskattats till 325.000 mark.

Förslag III: Över Bomarsund bygges en enkel hängbro med tillfartsvägar. De på Prästö och Töftö befintliga vägarna istandsätts och å Prästö sund anordnas en träfärja. För trafiken mellan Töftö västra strand (Kunäsström) och Vargata ånska skaffas en motorbogserbåt jämte en träpråm. Trafiken skulle gå per landsväg till stranden av Kunäsström och därifrån vidare sjöledes. Kostnaderna har landskapsnämnden uppskattat till 340.000 mark. Detta förslag kunde enligt nämndens åsikt förbättras sålunda, att en bank bygges i Kunäsström mellan Girsholm och Vårdö fastland och i Kunäsström anordnas en träfärja. Kostnaderna skulle enligt nämndens uträkningar i detta fall stiga till 540.000 mark.

Såvitt ur handlingarna framgår, sker trafiken mellan Bomarsund och Vårdö sommartid sjöledes och om vintern över isen i den mån isen bär. Några förbättringar i avseende

å den egentliga sommar- eller vintertrafiken hava icke föreslagits såsom behövlige. Däremot avser initiativet uttryckligen förbättring av under menförestid rådande förhållanden, emedan trafiken mellan nyssnämnda platser då är helt och hållet avbruten. Genom att realisera något av de alternativa projekten I och II kan man emellertid icke få någon nämnvärd förbättring till stånd i de nuvarande förhållandena. Under höststormarna kan man nämligen icke fara över Vargata fjärd med en av bogserbåt dragen liten pråm, utan måste man för detta ändamål då anskaffa en styrbar färja. Även en dylik färjfarkost skulle emellertid icke kunna användas i trafik efter det Vargata fjärd isbelagts, utan skulle trafiken då måsta avbrytas tills isen bär. Då kostnaderna för en med propeller utrustad, styrbar färja nu för tiden skulle stiga till ungefär 800.000 - 1.000.000 mark och emedan byggandet av behövlige färjbroar och andra anläggningar skulle komma att kosta 400.000 å 600.000 mark, kunna de av landskapsnämnden föreslagna alternativa projekten I och II på grund av de med dem förenade kostnaderna och i betraktande av den ringa nytta de skulle medföra icke komma i fråga. Den enda lösning, som kan förordas är sålunda alternativet III. Landskapsnämnden har dock uppskattat kostnaderna för dettas realiserande alltför lågt.

Enligt de av distriktsingenjören i Åbo distrikt utförda undersökningar samt de å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen granskade kostnadsberäkningarna skulle anordnandet av en vägförbindelse mellan Bomarsund och Vårdö komma att kosta inalles 4.160.000 mark. Härvid förutsättes, att över Bomarsund bygges en stålbro, att trafiken över Prästö sund och Kunäsström förmedlas med en styrbar färja samt att en vägbank bygges från Girsholm till Vårdö. Vidare förutsättes, att vägarna byggas eller istandsätts till 5 meter breda III klass vägar. Ifall detta projekt förverkligas, kommer

den regelbundna trafiken mellan Bomarsund och Vårdö att under alla årstider och väderleksförhållanden bliva säkerställd.

I betraktande av att detta vägprojekt skulle komma att medföra nytta endast för ett relativt litet invånarantal, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sig icke kunna förorda realiserandet av det uppgjorda förslaget såsom sådant. Däremot anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att den vägreglering, som förutsättes i bilagda summariska kostnadsförslag, vilket slutar på 1.300.000 mark, skulle stå i rätt proportion till de lokala förhållandena. Såsom av detta kostnadsförslag framgår, skulle för överfart av sunden anskaffas med handkraft framdrivna träfärjor. För att man även vid Kunäsström skulle kunna begagna sig av en dylik färja, borde sundet mellan Girschholm och Vårdö igenfyllas, såsom även i kostnadsförslaget förutsatts. Enligt detta reducerade projekt behöver man tillsvidare ej uppföra någon bro över Bomarsund. Likaså skulle de mellan färjställena befintliga vägdelarna i detta skede endast utbyggas till 3 meters bredd.

Såsom en fördel hos detta nu föreslagna reducerade projekt bör nämnas, att i den mån trafiken växer och mera medel står till förfogande, kan i framtiden en fast bro byggas över Bomarsund, färjanläggningarna i de övriga sunden förbättras samt vägarna anefter göras bredare och förbättras, utan att de arbeten, som nu skulle utföras, därvid skulle gå förlorade. Det vidare utbyggandet av vägförbindelsen kan utföras i flere skeden, varav följer, att de därav föranledda kostnaderna komma att fördelas på flere år.

På grund av det ovan framförda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äran föreslå, att vägförbindelsen mel-

lan Bomarsund och Vårdö skulle utföras enligt bifogade reducerade projekt, för vilket kostnaderna skulle belöpa sig till 1.300.000 mark.

B. J. Jeno.

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s
resolution med anledning av sjökaptenen Karl
Erik Engmans med flere vägdelägares ansökan om
tillstånd att anlägga en bygdeväg emellan Töftö
och Mickelsö byar i Vårdö socken. Given i Mariehamn,
Å landskapsstyrelsen, den 18 augusti 1932.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

att sedan sökandena uti en till landskapsnämnden ingiven skrift anhållit om tillstånd att bygga en bygdeväg emellan Töftö och Mickelsö byar i Vårdö socken samt inlämnat förteckning över dem, vilka av vägen ansågos hava behov och gagn samt inlämnat förteckning över dem, vilka av vägen ansågos hava behov och gagn, har landskapsnämnden medelst kungörelse av den 7 juli 1932 sammankallat alla avsedda vägdelägare till möte hos bonden Påvals i Töftö by den 13 därpåföljande augusti för att höras över ansökan och överenskomma om vägens byggande och vägenheternas storlek samt vad i övrigt till saken hörer ävensom för att utse vägnämnd, varhos landskapsnämnden till mötets ordförande förordnat sjökaptenen Arthur Lundqvist, från Vargata by av nämnda socken;

att beslut vid ovannämnda möte enhälligt fattats därom, att vägen i fråga skall byggas och såvitt möjligt erhålla den sträckning, där väg av ålder gått fram med utvikning till den såkallade Torparsudden vid Prästö sund;

att en vägenhet för vägdelägarna skulle bli lika med en resa med häst och vagn utan last längs 150 meter av vägen; samt

att till vägnämnden invaldes bonden Paul Påvals, i egenskap av ordförande, till viceordförande bonden Artur Westerlund och till ledamot sjökaptenen Karl Erik Engman, varjämte till ersättare utsågos bönderna Werner Lindholm, Rolf Kalmer och Viktor Engman.

Vad sålunda förelupit och handlingarna vidare innehålla har landskapsnämnden tagit i övervägande; och har i stöd av § 41 av landskapslagen om byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, utfärdad den 16 juni 1934, funnit gott stadfästa den vid ovan omförmälda möte enhälligt beslutna överenskommelsen om ifrågakomna vägs anläggning att lända till efterrättelse.

På landskapsnämndens vägnar:

C a r l B j ö r k m a n .

W e r n e r V : s o n B e c k e r .

U t a n l ö s e n .

Av-

Vägnämnden för bygdevägen Töftö-Mickelsö i Vårdö socken.

skriftens riktighet bestyrker; Mariehamn, å landskapsstyrelsens reg-
torkontor, den 11 januari 1939.

Ex officio:

Uno. maj. Lohblau

registrator.

Avskrift.

Nº 584.

S.D. 63/86-35.

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s
resolution med anledning av bonden Carl W.E.
Granlids med flera vägdelägarers ansökan om
tillstånd att anlägga en bydeväg från landsvä-
gen i Vargata by till Kunäs udde i Vårdö soc-
ken. Given i Mariehamn, å landskapsstyrelsen,
den 6 juni 1935.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

att sedan sökandena Carl W.E. Granlid med flera uti en till landskaps-
nämnden ingiven skrift anhållit om tillstånd att bygga en bygdeväg från
landsvägen i Vargata by till Kunäs udde i Vårdö socken samt inlämnat för-
teckning över dem, vilka av vägen ansågos hava behov och gagn ävensom
uppgivit alla de jordägare, å vilkas mark vägen är avsedd att läggas och
bifogat deras tillstånd därtill, har landskapsnämnden medelst kungörelse
av den 25 april 1935 sammankallat alla vägdelägare till möte hos bonden
Granlid i nämnda by för att höras över ansökan och överenskomma om vägens
byggande och vägenheternas storlek samt vad i övrigt till saken hörer
ävensom för att utse vägnämnd, varhos landskapsnämnden till mötets ordfö-
rande förordnat bonden Bertel Sundman;

att beslut vid ovannämnda möte enhälligt fattats därom, att vägen i
fråga skall byggas och underhållas såsom bygdeväg med början vid landsvä-
gen i Vargata by invid grinden till Olofssons såkallade "Hästbete" och med
sträckning över "Hansas Skeppenholm" och "Söderö" samt "Westergårds Kunäs-
skifte" till Kunäs udde, i huvudsak följande den gamla vägen;

att till vägenhet för vägdelägarna bestämts en resa med en häst och
vagn utan last längs 200 meter av vägen; samt

att till vägnämnden för ifrågavarande bygdeväg invalts bonden Carl W.
E. Granlid i egenskap av ordförande, till viceordförande bonden Arthur
Lundqvist och till ledamot bonden E.W. Englund, varjämte till ersättare
utsetts bönderna K.J. Olofsson, Eliel Söderström och Mikael Gustavson.

Vad sålunda förelupit och handlingarna vidare innehålla har landskaps-
nämnden tagit i övervägande; och har landskapsnämnden, i stöd av § 41 i
landskapslagen om byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet
Åland, utfärdad den 16 juni 1934, funnit gott stadfästa det vid ovan om-
förmälda möte enhälligt fattade beslut om ifrågakomna vägs anläggning och

Vägnämnden för bygdevägen Vargata-Kunäs udde i
Vårdö socken

~~Stämpel-katt Fmk. 30:-~~

~~Tilläggsstämpel. " 30:-~~

~~Summa Fmk. 60:-~~

underhåll såsom bygdeväg att lända till efterrättelse.

På landskapsnämndens vägnar:

Carl Björkman.

Werner V:son Becker.

Avskriftens riktighet bestyrker; Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 11 januari 1939.

Ex officio:

registrator.

Nr 73.

S.D. 265/119-35.

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s
resolution med anledning av William Sundbloms
med flere arrendatorers å Prästö kronoholme
i Sunds socken ansökan om tillstånd att anläg-
ga en bygdeväg från bron vid Bomarsund å Prästö
över samma holme till den så kallade Reslesän-
gen på densamma. Given i Mariehamn, å landskaps
styrelsen, den 14 januari 1936.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

att sedan sökandena William Sundblom med flera uti en till landskaps-
nämnden ingiven skrift anhållit om tillstånd att bygga en bygdeväg från
bron vid Bomarsund å Prästö, vilken statsverket tillhöriga holme över-
lämnats till landskapets fria disposition, över samma holme till den så-
kallade Reslesängen, varest menförestrafiken övergår till Wårdö socken
samt inlämnat förteckning över dem, vilka av vägen ansågos hava behov ohh
gagn ävensom uppgivit alla de arrendatorer, över vilkas ägor vägen är av-
sedd att läggas och även bifogat särskilda jordinnehavares tillstånd där-
till, har landskapsnämnden medelst kungörelse av den 5 december 1935 sam-
mankallat alla vägdelägare till möte hos arrendatorn Johannes Brunström
å Prästö den 10 januari 1936 för att höras över ansökan och överenskomma
om vägens byggande och vägenheternas storlek samt vad i övrigt till sa-
ken hörer ävensom för att utse vägnämnd, varhos landskapsnämnden till
mötets ordförande förordnat landskapskamreraren Erik Werner Leonard E-
ker ävensom lagenligt gått i författning därom att ombud för bevakande
av kronans rätt skall närvara vid sagda vägmöte;

att beslut vid ovannämnda möte enhälligt fattats därom, att vägen i
fråga skall byggas och underhållas såsom bygdeväg samt i avseende å sin
sträckning, efter uträtning av kurvor, följa den i tiden av ryska mili-
tären byggda vägen från nuvarande bron vid Bomarsunds strand till en cir-
ca sextio meter sydväst om telefonkabeln belägen punkt vid stranden av
Prästö sund;

att vägen för vägdelägarna skall delas i ettusen lika delar och en så-
dan del utgöra vägenhet; samt

att till vägnämnd för ifrågavarande bygdeväg invalts: William Sund-
blom, i egenskap av ordförande, till viceordförande Robert Bengtsson och

Stämpelstätt Enk. 30:-

Tilläggsstämp. " 30:-

Summa Enk. 60:-

Vägnämnden för bygdevägen över Prästö holme.

till ledamot Gunhild Johansson, varjämte till ersättare utsetts Teresia Hedberg, Johannes Brunström och Erik Engman.

Vad sålunda förelupit och handlingarna vidare innehålla har landskapsnämnden tagit i övervägande; och har landskapsnämnden, i stöd av 41 § i landskapslagen om byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, utfärdat den 16 juni 1924, funnit gott stadfästa det vid ovan nämnda förmälda möte enhälligt fattade beslut om ifrågakomna vägs anläggning och underhåll såsom bygdeväg att lända till efterrättelse.

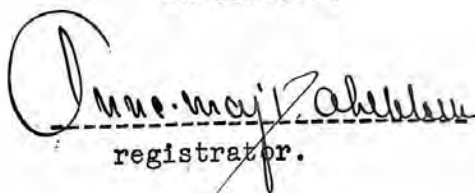
På landskapsnämndens vägnar:

C a r l B j ö r k m a n.

W e r n e r V : s o n B e c k e r.

Ayskriftens riktighet bestyrker; Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 11 januari 1939.

Ex officio:

registrator.

Utdrag ur protokoll fört vid kommunalfullmäktiges i Vårdö ordinarie sammanträde hos Olofssons i Vargata måndagen den 29 december 1930.

§ 18.

Med anledning av ett till fullmäktige inlämnat utdrag ur protokoll fört vid Vårdö Lantmanna- och Fiskaregilles sammanträde den 27 december detta år, upptogs frågan om ett kommunalt bidrag för bestridande av en del av kostnaderna för den påtänkta färjtrafikens genomförande.

Enhälligt beslöts bevilja ett kommunalt bidrag stort 100.000:- Fmk i ett för allt och efter nu gällande penningvärde, dock med förbehåll att sagda färjtrafik kommer att ledas så som av Landskapsnämndens uppgjorda kostnadsförslag framgår d.v.s. från Bomarsund till allmänna landsvägen å Fasta - Vårdö; med bro över Bomarsund, väg över Prästö, färja över Prästö sund, väg över Töftö, färja över Kurnäs-ström och väg därifrån upp till allmänna landsvägen.

Ovan angivna belopp etthundratusen (100.000:-) Fmk utbetalas av kommunen då färjförbindelsen med Fasta Åland och Fasta Vårdö på anført sätt blivit ordnad och trafiken däremellan för allmänheten blivit öppnad och tillåten.

Fullmäktige uttalade sig även för att Sund kommun borde bevilja ett mindre kommunalt bidrag för detta ändamål emedan kommunen kommer att kunna påräkna sig nytta av ett sådant företag.

På kommunalfullmäktiges vägnar:

Paul Olofsson.

viceordförande.

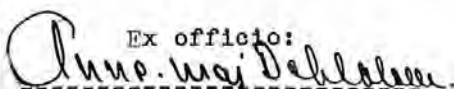
Justerat den 2 januari 1931.

Manuel Lindén. G. Grunér.

Utdragets riktighet bestyrker: Vårdö den 2 januari 1931.

Paul Olofsson. (Sigill).

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 11 januari 1939.

Ex officio:

 registrator.

Ad 291/8 1937 Ta.

bykartan (Kunas)

LÄNSSTYRELSEN

I

LÄNSKAPET ÅLAND

LÄNSKÄNSLIET

Mariehamn,

den 6 oktober 1938.

N:o 795.

B.D. 73/66 38.

Till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

✓ 1938 den 8 okt. int.
" " 19 " T. 2557

Hänvisande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens remissresolution för den 23 sistlidne augusti, rörande förslag till landsväg mellan Bomarsund och Vårdö kommun, har länsstyrelsen med återställande av remisshandlingarna äran översända av kommunalfullmäktige i Vårdö och Sunds kommuner infordrade utlåtanden, varjämte länsstyrelsen i avseende å eget yttrande förordar ifrågavarande förslag.

T. J. J. J.

Handwritten signature

749

SAARPU
ANKOM 8 X 1938

750

Utdrag ur protokoll fört vid kommunal-
fullmäktiges i Vårds ordinarie sammanträde i Västergård
i Vargata, den 30 September 1938.

78

Med anledning af Väg- och Vattenbyggnadstypens
resolution af den 23 Augusti 1938, skedd till granskning
af handlingarna i vägförslaget "Romarsund-Vårds".
Handlingarna omfattades med stort intresse. Ordföranden
framhöll med tanke på så väl de lokala förhållandena
som ortens vägens systematik: äfvi, att projektet, trots
mågon omkostnad, likväl skulle vinna på att vägen drogs
rakt fram från N:o 77 till N:o 92 i vägkartan (Kunas - Vårds -
Härnäs förbindelse) fullmäktige C. Andersson, M. Gustafsson och N. Björklund.

Fullmäktiges majoritet ansåg likväl sig icke besitta nödig
kompetens till frågans bedömande utan beslöt ^{därför} att något
ändringsförslag i projektet icke skulle framställas.

På Kommunalfullmäktiges vägnar:

Arthur Lundqvist

Förstord den 1 oktober 1938.

Harald Andersson.

Mikael Gustafsson.

Utdragets riktighet bekräftar

Arthur Lundqvist

Utdrag ur protokoll fört
vid kommunalfullmäktiges
i Lund sammanträde å kom-
munalrummet i Färby lördagen
den 3 september 1938 kl 10.

Kungörelsen för sammanträdet föredogs
och godkändes utan anmärkning.

§ 29.

Som brådskande behandlades Länstyrelsens i
landskapet Åland skrivelse med anhängan om
kommunalfullmäktiges i Lund uttalande angående
börpligheten av ett förslag till landväg från
Bomarsund till Wärdö. Fullmäktige anse att
dragningen av vägen genom gårdstomterna och den
odlade jorden i Wärdö ej kan av dem förordas
med tanke på att gårdstomterna och den odlade
jorden där redan nu är den minsta möjliga.

Lagenlig bevisanvisning meddelas.
Ort och tid som ovan. Å fullmäktiges vägnar.
Gunnar Johansson
ordf.

Genast justerat av W. Mattson Arthur Eriksson

Offentligen uppläst å kommunalrummet
i Färby den 3 september 1938. intyga

W. Mattson Arthur Eriksson
Utdragets riktighet bestrykes
Gunnar Johansson.

Laaf. 7-27
D. № 166/31-27. **752**

Resolution.

Ang: Undersökning av väglinjen emellan Bomarsund
och Vårdö, Sund, Vårdö, Åland.

Sändes till distriktsingenjören i Åbo distrikt, som bör verkställa nödiga undersökningar samt uppgöra förslag och kostnadsberäkning för byggande av landsväg å den i rubriken nämnda linjen samt i sinom tid jämte förslag, kostnadsberäkning och utlåtande återställa dessa handlingar. För ändamålet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till distriktsingenjörens disposition ställt ett anslag av 20.000 mark ur de i innevarande års budget under 20 H.T. III:3 för landsvägsundersökningar till dess disposition stående medlen.

Helsingfors å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 29 juni 1937.

67-57 plin.

Harold Rackman

B. J. Leato.

Ministeriet
för

Kommunikationsväsendet
och allmänna arbetena
Helsingfors,

den 17 juni 1937.

Nº 5740.

Avskrift.

753 at

Till väg- och vattenbyggnads-
styrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i brev av
den 23 april 1937 Nº S- 627/11673 översänt till mi-
nisteriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbe-
tena handlingarna rörande Ålands delegationens anhål-
lan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande ö-
ver ett förslag till vägförbindelse från Bomarsund till
Vårdö samt anhållit om ministeriets begivande därtill
att för verkställande av undersökning på platsen
samt uppgörande av förslag finge användas 20.000
mark ur det anslag under 20 H.T. III:3 för väg-
och brouundersökningar, som ministeriet ställt till
väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Vid i dag skedd föredragning av detta ärende
har ministeriet för kommunikationsväsendet och allmän-
na arbetena funnit gott bifalla till framställningen;

vilket ministeriet, med återställande av handlingarna, får härmed meddela väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till kännedom och efterrättelse.

Minister Väinö V. Salovaara.

Regeringssekreterare Into E. Selin.

Avskriftens riktighet bestyrker:Helsingfors
å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 29 juni
1937.

Ex officio:

Ad 291/8 1937 Tiers-

754

väg- och vattenbyggnadsdistrikt.
DISTRIKTSINGENJÖREN.

S
SÖDER
14 IV. 1937

Åbo,

den 8 april 1937.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

RI/HH N° 883/2860

✓ 1937 den 14 april int
" " 23 " P- 627

Bomarsund - Vårdö vägen, Sund, Vårdö, Åland.

Härmed ber jag vördsamt återställa väg- och vattenbyggnadsstyrelsens resolution N^o L- 274 av den 12 februari 1937, vilken innehåller Ålands delegationens skrivelse till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angående byggande av en väg jämte färj- och broförbindelser från Bomarsund till Vårdö samt bifogar härmed extra ingenjör R. Ingmans utlåtande i saken. Som eget utlåtande får jag meddela, att jag förenar mig med ingenjör Ingman. Samtidigt får jag föreslå, att nämnda vägsträcka skulle på statens bekostnad undersökas för uppgörande av projekt och kostnadsförslag och för detta ändamål borde beviljas ett anslag stort 20.000 mark.

K. j. Lomman

Utlåtande angående byggandet av en landsväg jämte färj- och broförbindelser från Bomarsund till Vårdö, på Åland.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin resolution № L-274 av den 12 februari 1937 anhållit av distriktsingenjören i Åbo distrikt om utlåtande angående byggandet av en landsväg från Bomarsund till Vårdö. Sedermera har distriktsingenjören förordnat undertecknad att på platsen granska nämnda vägsträcka, och får jag i saken härmed framföra följande:

Ålands landskapsnämnd har uppgjort 3 alternativ för byggandet av nämnda vägförbindelse:

- 1) En färja insättes på linjen Bomarsund - Vargata via Prästö - Töftö.
- 2) Bro bygges över Bomarsund och en färja insättes på linjen Prästö - Vargata via Töftö.
- 3) Bro bygges över Bomarsund och en färja insättes i trafik över Prästö sund och en annan över Kunäs ström, antingen mellan Töftö - Vargata eller mellan Töftö - Gärsholmen, som via Gärsholms ören med bank och bro förbindes med Vargata landet.

I avseende å dessa tre alternativ anser undertecknad, att endast det tredje kan komma i fråga, emedan man under menförestider skulle kunna hålla färjtrafiken i gång i de strömstarka Prästö och Kunäs sunden.

Trafiken upprätthålles nu på Vårdö under seglationsperioden medels fyra ångbåtsturer i veckan i vardera riktningarna och anser undertecknad att Vårdö trafikbehov under denna tid är så när tillfredsställt. Annat är det under menförestiden, då statens ångare Aranda anlöper Vårdö en gång i veckan så länge den förmår forcera isarna, och därefter är det nästan slut med förbindelsen med fasta Åland, tills isen åter på Vargata fjärden håller. Enda förbindel-

sen då under menförestiden är med roddbåt över Kunäs, Prästö och Bomarsunds sunden samt längs svårtrafikabla skogstigar och vägar till Bomarsunds brygga, därifrån den allmänna landsvägen börjar. Om nämnda vägförbindelse skulle komma till stånd, skulle statens ångare kunna befrias från vintertrafiken på Vårdö, vilket skulle vara till stor lättnad för menförestrafiken i åländska skärgården.

Landskapsnämnden har uppgjort för denna väg tre alternativa kostnadsberäkningar. För alternativ III, som närmast kunde komma här i fråga, har den kommit till en anläggningskostnad av 640.000:- men har Ålands landsting minskat totalkostnaden till 575.000:-, utav vilket belopp Vårdö kommun förbundit sig betala 100.000:- och har landstinget anhållit av Ålands delegationen om ett extra ordinarie statsbidrag om 475.000:-. Detta kostnadsförslag måste anses alldeles för lågt och däri ingår icke heller kostnaderna för erforderliga vägar. Därför har undertecknad uppgjort följande helt approximativa kostnadsberäkningar för hela vägens byggande jämte bro- och färjförbindelser:

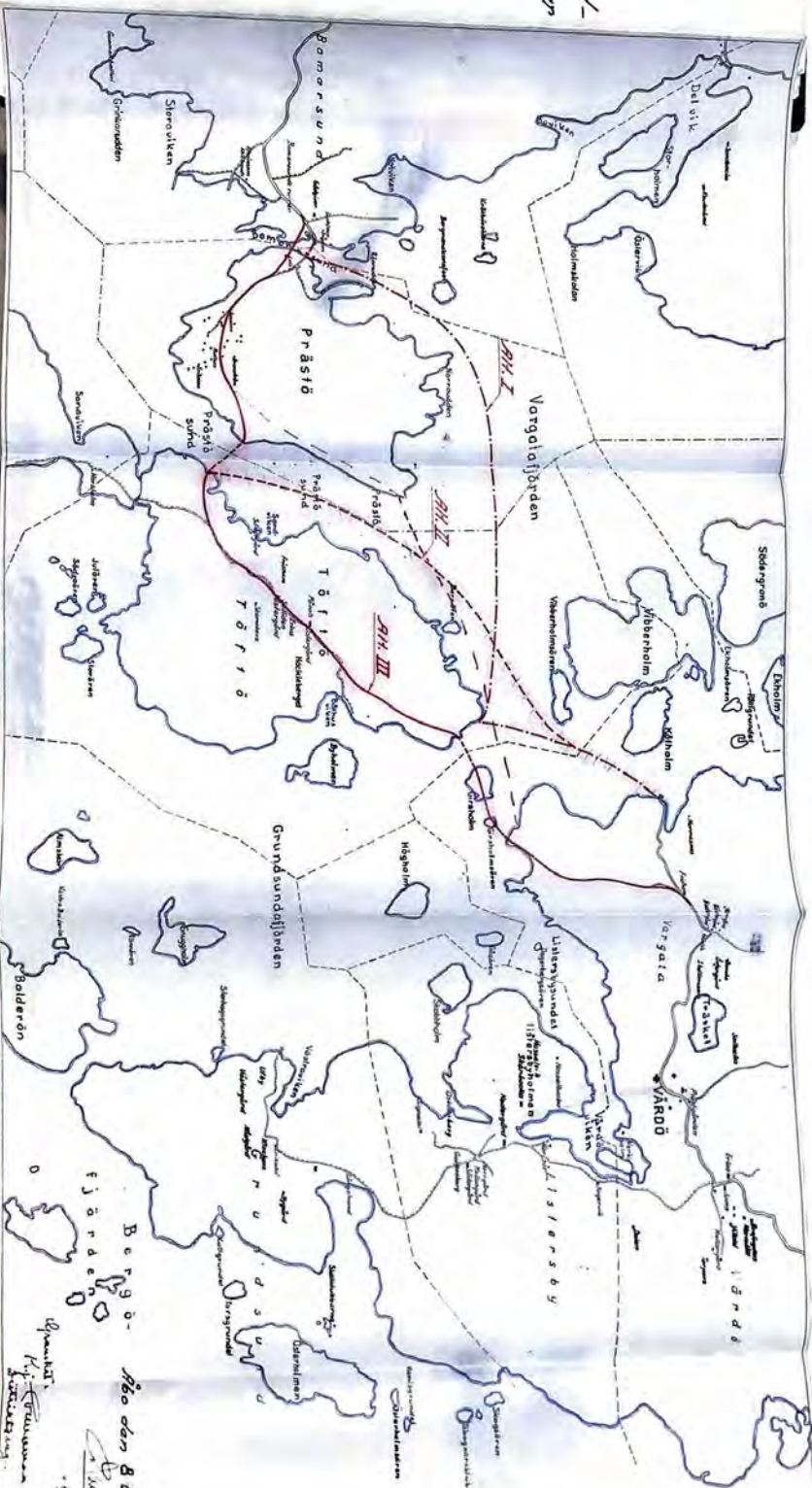
Bro över Bomarsund	400.000:-
Landningsbryggor, färjstuga jämte uthus vid Prästöund. Flyttning av lotsstugan m.m. (Färjsundsfärjan flyttas till detta sund).	140.000:-
Ny färja, landningsbryggor, färjstuga jämte uthus m.m. vid Kunässund	250.000:-
Landsvägsbank mellan Gärsholmen - Gärsholms Ören - Vargatalandet	300.000:-
7 km III a klass landsväg à	80.000:-
Oförutsedda utgifter	50.000:-

Summa F m k 1.700.000:-

Nämnda vägprojekt är för Vårdö kommun av stor betydelse, emedan sgd kommun under menförestider är nästan avskild från fasta Åland samt fastlandet och därför vore nämnda vägförbindelse en mycket viktig fråga för innevanarna. Men då detta approximativa kostnadsförslag är så stort som 1.700.000:-, anser undertecknad, att

Karta över vogen Bomarsund- värde i Sund och värde socknar på Åland.

Skala 1:20000

Bergö-
Åbo den 8 apr. 1857
K. J. G. G. G.
S. J. G. G. G.

förrän det beviljas något statsanslag för nämnda vägs byggande, bör de en instrumental undersökning utföras för uppgörande av vägprojekt och kostnadsförslag. För detta ändamål föreslås att ett anslag stort 20.000 mark skulle beviljas och ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för undersökningens utförande.

Åbo, den 8 april 1937.

Extra ingenjör.

Extra ingenjör.

Granskat:

K. J. Romanos

Distriktsingenjör.

758

Gaap 13/2-37.
D. N. 85/16-37.

Resolution:

Sändes till distriktsingenjören i Sto
distrikt, som äger inkomma med utlåtande i ärendet och dessa hand-
lingar tillika återställa.

Helsingfors, å Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, den 12
februari 1937.

~~Enligt uppdrag~~

Sten Markman.

N:o L. 274 / 1517.

291/8 1937 Tills.
ÅLANDSDELEGATIONEN

Helsingfors,
8 februari 1937.

S

259
ÅLAND 11. II. 1937

Till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

✓ 1937 den 11 febr. int.

Uti en till Ålandsdelegationen insänd, den 21 november 1936 daterad framställning har Ålands landsting, med åberopat stöd av 26 § 3 mom. lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920 anhållit om utverkande av ett extraordinarie statsbidrag åt landskapet, stort Fmk: 475,000:- för byggande av bro över Bomarsund samt anordnande av färjförbindelse till Vårdö enligt ett av landskapsmyndigheterna uppgjort, handlingarna bilagt projekt.

Innan delegationen till slutlig behandling upptager nu föreliggande ärende, har delegationen aktat nödigt anhålla om styrelsens utlåtande för bedömande av nu ifrågasatt bro- och färjförbindelse med ledning av de normer, som tillämpas inom rikets väg- och vattenbyggnadsförvaltning. I sådant avseende får delegationen, med biläggande av de i ärendet tillkomna handlingarna, vilka i sinom tid återförväntas, anhålla om styrelsens utredning därom

a) huruvida det av landskapsmyndigheterna förordade trafikprojektet och därtill hörande kostnadskalkyler kunna anses vara ur teknisk synpunkt byggda på rationell grund samt överensstämma med de erfarenheter, som i riket vunnits på detta område; samt

b) huruvida de eventuella kostnaderna för dessa

trafikanstalter kunna anses stå i rimlig proportion till den nytta anläggningen komme att medföra samt till vad i övriga delar av riket i motsvarande fall utgivas för trafikanstalternas förbättrande.

På Ålandsdelegationens vägnar:

L. H. Fagerlund

L. H. Fagerlund

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Vid landstingets session i februari 1932 inlämnade särskilda landstingsmän till landstinget en petition med förslag, att landstinget ville giva landskapsnämnden i uppdrag att undersöka möjlig-

heterna av och kostnaderna för inrättande av färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö. (Bilaga I)

Sedan ärendet i landstinget och landskapsnämnden undergått den beredning, som bilagda handlingar utvisa (Bilaga II - VII), har landstinget denna dag fattat slutlig ståndpunkt till förslaget och ansett detsamma böra genomföras. Därvid har landstinget enhälligt omfattat finans- och ekonomiutskottets i betänkandet N:o 18 av den 20 november 1936 avgivna utlåtande, enligt vilket trafikförslagets genomförande mest ändamålsenligt sker genom byggandet av lämplig bro över Bomarsund samt med en kabelstyrd färja över Prästösund ävensom med en frigående, av motorbåt driven färja mellan Töftö och Kunäs. Enligt beräkningar komme en bro av järn eller betong med tre meter bred fri körbana över Bomarsund att draga en kostnad av omkring 350.000 mark. För färjförbindelsen över Prästösund skulle den genom Färjsundsbrons byggande frigjorda motorfärjan tagas i anspråk, vid vilket förhållande allenast färjfasten, kabel och en vaktstuga skulle erfordras vid Prästösund. För trafiken mellan Töftö och Kunäs skulle åter den likaledes disponibla Marsundsmotorbåten tagas i bruk och en nybyggd pontonfärjpråm anskaffas till en beräknad kostnad av 16.000 mark. Vid Töftö och Kunäs skulle även erforderliga färjfasten anläggas och en vägbank vid Kunäs uppföras. Kostnaderna för de fyra färjfastena samt banken vid Kunäs hava beräknats uppgå till 85.000 mark, de tvenne vaktstugorna till 80.000 mark, kabeln över Prästösund till 5.000 mark

Till Ålands Landsting.

Med tillfredsställelse har man de senaste åren kunnat konstatera en snabb och effektiv förbättring av vägarna i så gott som alla socknar i landskapet. Ty i såväl Brändö som Kumlinge, Sottunga och Kökar, för att inte tala om Föglö, ha nya bygdevägar byggts och notiser i tidningen ha meddelat om talrika och för våra förhållanden betydande bidrag ur allmänna medel härför. Samtidigt ha landsvägarna till fasta Ålands alla kommuner, börjande med Geta och slutande med Lemland, varit föremål för förstärkningar, rätningar och andra förbättringar, representerande hundrataltusen mark per kommun i kostnader. Ensamt på förbättring av den motorfärjeförbindelse, som Eckerö kommun redan ett tiotal år haft med fasta Åland, har under de senaste åren, så vitt en icke sakkunnig kan bedöma, nedlagts mellan två och trehundra tusen mark. Samtidigt som dessa vägarbeten pågått ha de lokala sjötrafiklederna förbättrats med kraftigt stöd från det allmännas sida. Sålunda ha ju Verksund och Kuggsund i Geta, Verkströmmen i Saltvik, Finnöströmmen i Kökar, flera strömmar i Föglö o.s.v. rensats. Samtliga Ålands kommuner utom en ha på detta sätt hugnats med betydande belopp av allmänna medel till förbättring av sina kommunikationer. Vårdö socken ensam har ännu icke kommit i åtnjutande av något enda sådant. Och dock torde Vårdö haft och ha långt större skäl än alla fasta Ålands kommuner att få komma i åtnjutande av förbättringar.

Detta är mest i ögonen fallande menförestider, för att inte tala om menföresvintrar, som den innevarande, då all trafik måste gå sundmellan. En person, som från Vårdö eller Vargata byar är tvungen att bege sig till fasta Åland, t.ex. till sjukhus eller läkare, måste först längs skogsvägar söka sig till Kunäs och med båt (om sådan finnes till hands, eljest vidtaga åtgärd om att få en ditsläpad, landskapet tar ingen befattnings med menförestrafiken här) över sundet till

Töftö, därefter igen på delvis alldeles obanade skogsvägar över Töftö landet till Prästö sund, i båt över detta och slutligen, dock först efter det Prästö och Bomarsund på liknande sätt klarats, när den resande allmänna landsvägen på fasta Åland. Alla dessa omgångar och besvärigheter får en resande från eller till Vårdö menförestider underkasta sig, ehuru en preliminär undersökning visat att nödiga vägar och broar för en färjeförbindelse till Vårdö över Töftö skulle kunna fås för ca. 300.000 mark och Vårdö kommun förbundit sig att med 100.000 mark bidra till anläggningskostnaderna för denna färjeförbindelse. Med andra ord: färjeförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö skulle uppenbarligen kunna åstadkommas för ett belopp, motsvarande vad som utgivits endast för förbättring av den redan tidigare goda förbindelsen till Eckerö. Tills dato ha likväl inga åtgärder vidtagits för dess förverkligande, ehuru Vårdö kommuns inbyggare väl borde anses vara lika berättigade som Eckerös till förbättringar i sina kommunikationer, då möjligheter därtill finnas. Men snälla barn vänta och bli utan.

I medvetandet om att det, som först måste göras för Vårdö för att alla mindre planerade förbättringar inom socknen skola bli till verkligt gagn, kräver jämförelsevis stora belopp, ha Vårdöborna så länge dragit sig för att framställa anspråk på anslag för ändamålet. Nu då alla andra socknar fått stora anslag till förbättringar borde småningom turen vara kommen till Vårdö, isynnerhet som en här avsedd förbättring av dess förbindelse med fasta Åland kan vara till avsevärd nytta även för Brändö och Kumlinge och vissa delar av Sund.

I anslutning till vad ovan framhållits få undertecknade vördsammast härmed anhålla,

att Landstinget måtte giva landskapsnämnden i uppdrag att omedelbart låta noggrant undersöka möjligheterna och kostnaderna för inrättande av färjeförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö och sedermera utarbeta och till Landstinget inkomma med detaljerat förslag i ärendet.

Mariehamn den 22 februari 1932.

PAUL PÅVALS. JAC. LUNDQVIST. AND. FORSBERG. HERMAN MATTSSON.
KARL HUSELL. JOHAN SJÖBLOM.

N:o 7/1932.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 7/-32 i anledning av landstingsmannen Paul Påvals m.fl:s petition med anhållan om åtgärder för undersökande av möjligheterna för inrättande av färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö.

Finans- och ekonomiutskottet, till vars behandling rubricerade petition hänskjutits, är med petitionärerna fullt ense därom att den anhållan, vari petitionen utmynnar, borde på de skäl, som till förmån för densamma framhållits, tillmötesgå. Även om i betraktande tages, att ett förverkligande av det i petitionen framförda förslaget om inrättande av färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö kommer att draga betydande kostnader och de åtminstone för närvarande rådande förhållandena på det ekonomiska livet bjuder till försiktighet vid skridande till åtgärder för realiserande av företag av större ekonomisk bärvidd, anser Utskottet, att frågan om ordnandet av kommunikationsförbindelsen mellan Vårdö kommun och fasta Åland är av sådan vikt att vidtagande av åtgärder i riktning att bereda ärendet äro påkallade.

I anseende till det ovensagda får Utskottet vördsammast föreslå

att Landstinget behagade giva landskapsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheterna och kostnaderna för inrättande av färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö samt till Landstinget inkomma med härav be-
tingad framställning.

Mariehamn den 23 februari 1932.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

JAC. LUNDQVIST.

TOR BRENNING.

Närvarande vid ärendets behandling ordföranden Lundqvist, viceordföranden Eriksson samt ledamöterna Åkerfelt, Helin och Olofsson.

Avskriftens riktighet bestyrker, Mariehamn, å landstingets kansli,
den 16 februari 1937.

Ex officio:

sekreterare.

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning
N:o 24/1935. till Ålands landsting angående inrättandet av färj-
förbindelse mellan Vårdö och fasta Åland.

I enlighet med en till landstinget av landstingsmännen Paul Påvals,
Jac. Lundqvist m.fl. den 22 februari 1932 ingiven petition har lands-
tinget i skrivelse av den 21 mars nyssnämnda år givit landskapsnämnden
i uppdrag att låta undersöka möjligheterna för inrättandet av färjför-
bindelse mellan fasta Åland och Vårdö och får landskapsnämnden till
fullgörande av detta uppdrag framhålla följande:

Den 12 april 1932 uppdrog landskapsnämnden åt A.B. Vägförbättringar,
vilket tidigare preliminärt undersökt möjligheterna och kostnaderna för
ett vägbygge över Prästö och Töftö till Vårdö, att inkomma med anbud å
byggandet av de ifrågasatta vägarna samt nödiga färjfasten, vilka ti-
digare utelämnats ur beräkningarna, ävensom å en enkel bro över Bomar-
sund. På hösten samma år erhöll landskapsnämnden de begärda anbuden,
men i anledning av då rådande ekonomiska depression voro utsikterna
att erhålla bifall till anslag för ändamålet då mycket små, varför nå-
gon framställning i ärendet icke till landstinget överlämnades.

Nu är den ekonomiska situationen en annan och företaget på flere
sätt så förberett (dels har ju ortsborna byggt eller håller på att
bygga största delen av de behövlige vägarna och dels blir en färja dis-
ponibel i och med Färjsundsbrobyggets förverkligande) att skäl kan an-
ses föreligga att eventuellt skrida till åtgärder för förslagets för-
verkligande.

Färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö kan teoretiskt anord-
nas på tre eller fyra olika huvudlinjer, nämligen: 1) Bomarsund-Vårdö
"fastland" antingen direkt eller över Prästö eller över både Prästö och
Töftö 2) Lumparland-Vårdö "fastland" över Mickelsö-Töftö och 3) Lum-
parland-Vårdö "fastland" över Ängö-Bussö och Baldarö ävensom 4) längs
den inom Sunds kommunalfullmäktige föreslagna linjen Mångstekta-Vargata

Av dessa linjer har emellertid endast den första, som uppenbart är
den naturligaste och ur de flesta synpunkter lämpligaste och som sedan
lång tid tillbaka använts och fortfarande faktiskt användes, ansetts
böra bli föremål för närmare utredning. Trafik å denna huvudlinje kan
emellertid tänkas anordnad enligt åtminstone tre olika alternativ:

1) En färja insättes på linjen Bomarsund-Vargata via Prästö och Töftö.

2) Bro bygges över Bomarsund och en färja insättes på linjen Prästö-Vargata via Töftö.

3) Bro bygges över Bomarsund och en färja insättes i trafik över Prästö sund och en annan över Kunäs-ström, antingen mellan Töftö och Vargata landen eller mellan Töftö och Gärsholm som via Gärsholmsören med bank och bro förbindes med Vargata landet.

Förverkligandet av de olika alternativen skulle nödvändiggöra följande anläggningar och anskaffningar:

Alternativ I. Anskaffandet av en ny större färjpråm att kopplas till nuvarande bogsermotorbåten för Marsundstrafiken, beräknad att kosta 15.000 mark. Anläggandet av färjfästen vid Bomarsund, Prästö, Töftö och Kunäs, å i genomsnitt 10.000 mark per styck samt en vaktstuga vid Kunäs beräknad att kosta c:a 40.000 mark. Sammanlagd engångskostnad alltså c:a 95.000 mark. Vid Töftö borde emellertid, om detta alternativ skall följas, anläggas ett landfäste vid Kunäs ström och ett vid Prästö sund, detta med anledning av att Töftö-Mickelsöbornas trafik är riktad åt två håll, dels österut och dels västerut. Alternativ I erfordrar sålunda egentligen 5 landfästen och totala engångskostnaden blir c:a 105.000 mark.

Alternativ II. Färjpråm 15.000 mark och vaktstuga 40.000 mark samt färjfästen å 10.000 mark som i alternativ I, utom att färjfästet vid Bomarsund bortfaller; alltså 40.000 mark. En enkel hängbro av trä över Bomarsund beräknad till 200.000 mark, tillfartsväg till bron vid Bomarsund c:a 10.000 mark, tillfartsväg till bron på Prästö och väg till färjfästet vid Prästö sund c:a 20.000 mark. Sammanlagt sålunda 325.000 mark.

Alternativ III. Såsom alternativ II, men dessutom en vaktstuga på Töftö vid Prästö sund å 40.000 mark, en andra färjpråm å 15.000 mark och en bogsermotorbåt c:a 60.000 mark. Sammanlagt 440.000 mark, varifrån avgår 100.000 mark, som Vårdö kommun förbundit sig att ge i bidrag, ifall detta alternativ följes, alltså slutlig kostnad 340.000 mark.

Sistnämnda alternativ skulle avsevärt kunna förbättras genom vä-

gens utdragande över Gärsholmsören och Gärsholm till sistnämnda holmes sydvästra strand, varigenom färjsträckan reducerades från cirka 800 meter till cirka 300 meter. Detta skulle möjliggöra färjans styrande med kabel och dess drivande med handkraft såsom dragfärja, varigenom bogsermotortbåten bortföller och 60.000 mark inbesparades. Men å andra sidan skulle vägbygget ut till Gärsholm, även om en bank och bro av samma art som mellan Öra och Eckerö komma till användning, draga en approximativ kostnad av 250.000 å 300.000 mark och alternativet sålunda i verkligheten innebära en med åtminstone 200.000 mark förstörd anläggningsutgift samt sålunda en sammanlagd engångskostnad av minst 540.000 mark.

Tages emellertid drifts- och underhållskostnaderna i betraktande, ställer sig saken något annorlunda. Enligt approximativa beräkningar skulle dessa bli följande:

Alternativ I och II cirka 55.000 mark och alternativ III 110.000 mark, medan dess variant med väg till Gärsholm och användande av dragfärja över Kunäs ström skulle kunna genomföras för en årlig färjhållningskostnad av cirka 75.000 mark och sålunda i förhållande till huvudalternativet innebära en besparing av cirka 35.000 mark per år, varigenom bro- och bankbygget komme att amorteras.

Ur trafiksynpunkt är givetvis alternativ I sämst, i det att färjsträckan blir så lång, cirka 7 km., att en enkel färd med motorbåt och pråm komme att taga cirka en timme i anspråk. Detta innebär att fordon skulle kunna överföras endast vissa turer per dag, medan motorbåten däremellan, eventuellt emot fastställd avgift, borde stå till disposition för personbefordran. Enligt detta alternativ komme trafiken att vara inställd under menförestiden, alltså vid den tidpunkt på året, då den bäst behöves, dock icke i fråga om Kunäs ström, där trafiken på grund av färjans placering och strömförhållandena även under vissa tider kan upprätthållas. Alternativ II innebär förbättringar dels därigenom att färjsträckan avsevärt förkortas (genom byggande av väg till Prästö holmes östra udde skulle den kunna reduceras till cirka 3 km., merkostnad cirka 80.000 mark) och dels därigenom att endast Prästö sund sedan kunde bereda trafikanterna svårigheter under menförestider och dels slutligen därigenom att Prästö bleve förbundet med fasta Åland

och sålunda bättre kunde utnyttjas samtidigt som dess bebyggare erhö-
nådde största möjliga bekvämlighet.

Gemensamt för alternativen I och II är, att hårda vindar mellan
nord och väst kunna avbryta trafiken. Detta gäller även delvis för
alternativ III, om färjan över Kunäs-ström insättes på linjen Töftö-
Vargata landet men icke om väg bygges ut till Gärsholm.

Liksom nordlig storm nu kan hindra trafiken över Färjsundet, kommer
sydvästlig eller nordostlig storm att kunna hindra färjtrafiken över
Prästö sund och sydostlig storm att eventuellt förorsaka avbrott i
detsamma över Kunäs-ström, även enligt sistnämnda alternativ, som
dock avlägsnar alla de olägenheter, som trafikanterna nu under men-
förestider icke kunna undslippa.

Gemensamt för alternativen II och III är bl.a. att Bomarsund måste
överbyggas med bro på låg höjd, varigenom sjöfart genom detsamma blir
förhindrad. Följaktligen måste en ny ångbåtsbrygga för kustångarna
uppföras antingen vid inre vågbrytaren på Bomarsunds strand eller vid
Prästö sund. Var den än bygges torde kostnaden härför, uppskattad
till cirka 25.000 mark, böra utgå ur det eventuella anslaget till an-
ordnande av färjtrafik till Vårdö. Genomförandet av alternativen II
och III erfordra sålunda cirka 350.000 mark respektive cirka 365.000
mark eller för det sistnämnda i dess dyraste form cirka 565.000 mark.

Olägenheten av Bomarsunds stängande för kustångarna är icke nämn-
värd. Förlägges ångbåtsbryggan till Prästö sund, blir detta en sådan
förbättring för dessa, att den väl uppväger olägenheten av att vägen
till Delvik förlänges. Ty denna brygga angöres endast några gånger
per seglationsperiod. Visserligen förlänges vägen från Finby till
bryggan, men denna olägenhet är obetydlig i jämförelse med de förbät-
tringar, som åstadkommas för Prästö i Sund och för så gott som hela
Vårdö. En blick på kartan visar att sundets stängning inte förorsakar
segelfartygstrafiken någon nämnvärd olägenhet vare sig den går i
öst-västlig eller nordsydlig riktning.

Anskaffandet av de nödiga medlen till ifrågavarande färjtrafiks
anordnande anser landskapsnämnden böra ske i extra ordinarie väg, o-
beroende av vilket alternativ, som kommer till utförande.

I anslutning till ovanstående utredning får landskapsnämnden före-

att landstinget måtte taga frågan om anordnande av färjtrafik till Vårdö enligt något av förenämnda alternativ till avgörande och, sedan sådant beslut fattats, hos Ålandsdelegationen anhålla om behöfligt extra ordinarie statsbidrag för dess genomförande.

Mariehamn den 14 november 1935.

På landskapsnämndens vägnar:

CARL BJÖRKMAN.

WERNER EKER.

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landstingets kansli, den 16 januari 1937.

Ex officio:

sekreterare.

N:o 20/1935.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 20/1935 i anledning av landskapsnämndens framställning till landstinget angående inrättandet av färjförbindelse mellan Vårdö och fasta Åland.

Finans- och ekonomiutskottet får i avseende å inbegärt utlåtande rörande landskapsnämndens förenämnda framställning framhålla följande: Framställningen i ärendet ger vid handen, att möjligheter för inrättande av färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö finnas och att frågan om anordnandet av färjförbindelse sålunda kan lösas i positiv riktning.

Då det för utskottet gällt att taga ställning till de i framställningen gjorda särskilda förslagen, har utskottet utan tvekan ansett sig kunna förorda länjen Bomarsund-Vårdö dragen över såväl Prästö som Töftö, såsom den naturligaste och i alla avseenden mest ändamålsenliga. Beträffande åter trafikens anordnande på denna linje synes det i framställningen omförmälda tredje alternativet avgjort vara att föredraga framom de övriga alternativen, särskilt genom vägens utdragande över Gärsholmsören och Gärsholm till denna holms sydvästra strand samt tyätföljande anläggning av bank och bro över sunden mellan holmarna samt Vargatalandet.

Beträffande åter enskildheterna ifråga om realiserandet av detta trafikprojekt och de därom av landskapsnämnden uppgjorda beräkningarna anser utskottet, att mera uttömmande och exakta uppgifter böra finnas att tillgå, innan utskottet och landstinget kan taga frågan under avgörande. Emellertid anser sig utskottet redan nu böra framhålla en detalj, nämligen den, att färjtrafiken enligt utskottets mening icke skall tänkas anordnad med av bogsermotorbåtar dragna färjpråmar, utan med motordrivna färjor, vilka kunna forcera lättare is.

Utskottet är ense med landskapsnämnden om att de för inrättandet av ifrågavarande färjtrafik erforderliga medlen böra anskaffas i extra ordinarie väg.

Ehuru utskottet sålunda i princip förordar inrättandet av ifrågakomma färjförbindelse i enlighet med vad ovan framhållits, har utskottet icke - såsom ovan antytts - kunnat föreslå ett definitivt avgörande av ärendet, utan får vördsamt föreslå att Landstinget måtte giva landskapsnämnden i

uppdrag att till vintersessionen 1936 inkomma med
 möjligast fullständiga förslag om anordnandet av
 färjförbindelse mellan fasta Åland och Vårdö i enli-
 het med de riktlinjer, som ovan framhållits.

Mariehamn den 21 november 1935.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

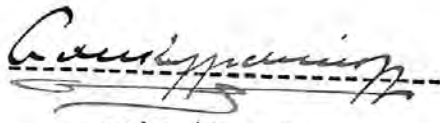
VIKTOR STRANDFÄLT.

TOR BRENNING.

Närvarande: Viktor Strandfält, K.J. Blomroos, Erik Eriksson, Pau-
 Evert Paulson och Axel Åkerfelt.

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, Å landstingets kansl-
 den 16 januari 1937.

Ex officio:

 sekreterare.

N:o 9/1936.

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning
till Ålands landsting med anledning av dess anhållan
om närmare förslag om anordnandet av färjtrafik till
Vårdö.

Vid behandlingen av landskapsnämndens framställning av den 14 sist-
lidne november i detta ärende har landstinget den 22 i samma månad be-
slutat giva landskapsnämnden i uppdrag att till vintersessionen 1936
inkomma med möjligast fullständiga förslag om ordnandet av denna tra-
fik enligt av utskottet angivna och av landstinget omfattade riktlin-
jer. Till fullgörande av detta uppdrag får landskapsnämnden framhålla
följande:

Till först kan betonas att den beredvillighet ortsborna visat, när
det gällt att medverka till förslagets genomförande, är enastående.
Ty utom att Vårdö kommun förbundit sig att bidra med 100.000 mark
till anläggningskostnaderna, ha de berörda byarna byggt eller beslutat
bygga de nödiga vägarna, sammanlagt c:a 7 km. Kostnaden för dessa bör
i penningar kunna beräknas till minst 25.000 per km. och för hela
sträckan till 175.000 mark. Således ha ortsborna förbundit sig att
bidraga till förslagets realiserande med icke mindre än c:a 275.000
mark.

Till komplettering av uppgifter och förslag i den tidigare nämnda
framställningen kan landskapsnämnden meddela att en bro av järn över
Bomarsund med tvenne raka 10 meters landspann och ett 40 meters i båge
byggt mittspann med 3 meter fri körbana av trä beräknats kosta 330.000
mark, medan en flottbro med användande av skrovet av skeppet Norden
skulle kosta 85.000 mark, under förutsättning att landskapet ställer
skrovet och nödigt virke till förfogande. Minsta engångskostnad krä-
ves givetvis för trafiken över sundet, om den anordnas med dragfärja.

Beträffande priset å motordrivna färjor får landskapsnämnden hän-
visa till i framställning av denna dag om Marsundstrafiken meddelade
uppgifter. I frågan om motordrivna kabelstyrda färjor eller av motor-
båtar bogserade pråmar skola användas, får landskapsnämnden påpeka att
en överfärd med kabelfärja kan bli omöjliggjord på grund av storm, me-
dan ett aggregat av antytt slag kan upprätthålla åtminstone person-
trafiken under alla förhållanden genom fränkoppling av pråmen och an-

vändning av motorbåten ensam. I övrigt hänvisas till nedan angivna bilagda tabell.

Kostnaden för vägens utbyggande från Vargata strand med en 3,6 meter bred bank och en 3 meter bred träbro till Järsholmsören har av A.B. Vägförbättringar beräknats till 85.000 mark, om banken bygges 1 meter hög över medelvattenytan samt till något över 100.000 mark, om höjden ökas till 1,40 meter.

Byggandet av bank eller fast bro från Järsholmsören till Järsholm har icke kunnat exakt beräknas, enär djupet i sundet visat sig vara tydligt större än som först uppgavs från ortsbornas sida och emedan botten utgöres av berg på hela sträckan.

Trafikförslagets genomförande torde i denna del lämpligast ske sålunda, att först en bank och bro bygges till Järsholmsören och färjan därifrån till Töftö drives fritt och att senare väg drages ut till Järsholm, varefter färjan kan drivas med kabel.

Beträffande färjfastena och tillfartsvägarna till Bomarsunds bro har landskapsnämnden ej ansett skäl föreligga att inbegära nya anbud.

En tabell över färjlägen, färjsträckor och färjor i Åbolands kusttrakter bilägges för att tjäna till jämförelsematerial.

I anslutning till ovanstående och med hänvisning till sin tidigare framställning i ärendet får landskapsnämnden föreslå

att Landstinget ville till avgörande upptaga frågan om anordnande av färjförbindelse mellan Vårdö och fasta Åland.

Mariehamn den 18 februari 1936.

På landskapsnämndens vägnar:

CARL BJÖRKMAN.

WERNER EKER.

Ayskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landstingets kansli, den 16 januari 1937.

Ex officio:

sekreterare.

Färja.	Landsväg.	Färjavstånd meter	Färjans byggnads- material och konstruktion.
1. Kustö färja	Åbo-Pargas	100	Träpråm.
2. Kirjala färja	"	240	Stålpråm
3. Hessunds färja	"	65	"
4. Nådendal-Luonnon- maa färja	Nådendal-Luonnon. maa byväg	150	Träpråm
5. Särkisalmi färja	Nådendal-Meri- masku	550	Stålpråm
6. Merimasku färja	Merimasku-Askai- nen	150	Träpråm
7. Kokkilansalmi färja	Halikko-Kimito	620	Trälock på 3 st. cylindriska stålponter och motorbåt.
8. Särkisalo färja	Perniö-Finnby	374	Trälock på 2 st. cylindriska stålponter och motorbåt.
9. Hiidenala färja	Åbo-Sauvo	50	Träpråm.
10. Rajalahti-Lapp- dal färja	Sauvo-Kimito	1.100	Motorfärja
11. Helsinginranta- Rahinkylä färja	Taivassalo- Kustavi	2.893	Stålpråm och motorbåt.

	Färjans storlek och bärkraft ton	Färjans styranordning	Färjans drivkraft.	Drifts- och under-	
				1928	1929
1.	5.0x10.0 m 6 ton.	Vajer	Handkraft	-	-
2.	6.0x12.0 m 12 ton.	Vajer	10-12 hkr. motor, Driften på vajern	1931 45.000:-	1932 81.000:-
3.	6.0x12.0 m 12 ton.	Vajer	Handkraft	1931 16.000:-	1932 16.000:-
4.	3.9x8, 55 m 8 ton.	Vajer	Handkraft	Uppgifter om drifts- och underhållskostnader finnas icke. 1932-33 byggdes en	
5.	6.0x12.0 m 12 ton	Vajer	16 12-4 hkr. motor. Propellerdrift	-	-
6.	5.0x10.0 m 6 ton.	Vajer	Handkraft	1931 9.300:-	1932 9.300:-
7.	5.45x13.35 8 ton	Vajer	Motorbåt med 16-18 hkr. motor	-	-
8.	5.4x13,2 6 ton.	Vajer	8-10 hkr. motor Driften på vajern	1931 66.000:-	1932 66.000:-
9.	5.0x10.0 m 6 ton	Vajer	Handkraft	1931 10.600:-	1932 10.600:-
10.	Däcket 6.0x12.0 m 12 ton	Roder	22-24 hkr. motor. Propellerdrift.	-	1932 97.007:80
11.	5.0x11.0 m 8 ton	Roder	Motorbåt med 20-25 hkr. motor	-	-

hållskostnader under olika år.				Anmärkningar.
1.	1930 - 18.000:-	1931 - 18.000:-	1932 19.000:-	1932-33 byggdes på färj- stället en stålbro sp.v. 3 x 20. o m. byggn. kostn. 1.160.000:-
2.	1933 50.000:-	1934 60.030:-	1935 58.000:-	Nuvarande färja tagen i bruk 1932. Färjskötseln utgiven på entreprenad.
3.	1933 20.000:-	1934 22.000:-	1935 23.000:-	Färjskötseln utgiven på entrepren. Järnbetongvalv- bro sp.v. 80.5 m, fri un- derfart 16.0 m. projekter- ad för 1.750.000:- Arbetet påbörjas våren 1936.
4.	järnbetong-bro med 30.0 och 15.0 m. 5.0 m balkar för den nya landsvägen na för bron c:a 1.500.000:-			valv. + 7 st. 7. o m och 1 st. Nådendal-Merimasku. Kostnader-
5.	-	-	1935. c:a 40.000:-	Färjförbindelsen öpp- nad i maj 1935. Färjsköt- seln utgiven på entre- prenad.
6.	1933 9.700:-	1934 8.850:-	1935 8.850:-	Färjskötseln utgiven på entreprenad.
7.	-	-	43.518:80	Öppnad för trafik i maj 1934. Persontrafiken för- medlas med motorbåt. Färj- skötseln utgiven på en- treprenad.
8.	1933 66.000:-	1934 66.000:-	1935 66.000:-	Persontrafiken förmed- las med motorbåt. Färj- skötseln utgiven på en- treprenad.
9.	1933 8.200:-	1934 7.900:-	1935 7.900:-	Utgiven på entreprenad.
10.	1933 100.000:-	1934 120.000:-	1935 130.000:-	Färjförbindelsen öppnad 1932.
11.	1932 15.328:25	1933 30.045:50	1935 49.126:70	Öppnad för trafik 30.7 1932. Persontrafiken förmedlas med motorbåt.

Åbo den 10 februari 1936.

K. J. L o u n a m a a.

distriktsingenjör.

Avskrift.N:o 9/1936.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 9/1936 i anledning av landskapsnämndens framställning till landstinget med förslag om anordnande av färjtrafik till Vårdö.

I anledning av förenämnda framställning, varöver finans- och ekonomiutskottets utlåtande inbegärts, får utskottet vördsamt meddela följande:

Utskottet har vid behandlingen av denna framställning icke ansett frågan om ett slutligt ordnande av färjtrafiken till Vårdö utredd för ett definitivt avgörande vid denna landstingssession, men skall utskottet till höstsessionen inkomma med betänkande i ärendet. Emellertid har utskottet tänkt sig möjligheten av ett interimistiskt ordnande av denna trafik redan under innevarande år genom insättning av den i Marsundstrafiken använda motorbåten, som ju blir disponibel för annat ändamål så snart den nya färjan tages i bruk i Marsund, för persontrafik mellan Bomarsund och exempelvis Båthusviken i Vargata.

Jämte det utskottet sålunda icke gör något slutligt förslag rörande trafiken till Vårdö, får utskottet i anslutning till det ovan framhållna vördsamt föreslå,

att landstinget måtte giva landskapsnämnden i uppdrag att taga under prövning, huruvida Marsundsmotorbåten skulle kunna användas interimistiskt för tillgodoseende av persontrafik till Vårdö redan under innevarande år.

Mariehamn den 27 februari 1936.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

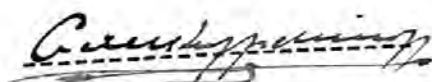
VIKTOR STRANDFÄLT.

TOR BRENNING.

Närvarande: Viktor Strandfält, Erik Eriksson, Albert Jansson, Paul Evert Paulson och Axel Åkerfelt.

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landstingets kansli, den 16 januari 1937.

Ex officio:

sekreterare.

N:o 18/1936.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 18/1936 i anledning av landskapsnämndens framställning till landstinget med förslag om anordnandet av färjtrafik till Vårdö.

I anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegär finans- och ekonomiutskottets utlåtande, får utskottet värdsamt framhålla följande:

Utskottet har förliden sommar å ort och ställe undersökt möjligheterna för trafikens ifråga ordnande på bästa möjliga sätt och därvid kommit till det resultat, att trafikförslagets genomförande sker meständamålsenligt genom byggandet av en för ändamålet lämplig bro över Bomarsund samt med en kabelstyrd färja över Prästö sund ävensom med en frigående, av motorbåt driven färja mellan Töftö och Kunäs. Enligt beräkningar skulle en bro av järn eller betong med 3 meter bred fri körbana över Bomarsund betinga sig en kostnad av cirka 350.000 mark. Då den nuvarande Färjsundsfärjan kan komma till användning i Prästö sund, skulle för detta färjläge erfordras allenast färjfasten, kabel och en vaktstuga. För trafiken mellan Töftö och Kunäs skulle Marsundsmotorbåten disponeras och en nybyggd pontonfärjpråm till en beräknad kostnad av 16.000 mark anskaffas. Då kostnaderna för fyra färjfasten samt bank vid Kunäs uppgå till 85.000 mark, tvenne vaktstugor till 80.000 mark, kabel till 5.000 mark samt omkostnader för anslutande vägar till 20.000 mark ävensom oförutsedda kostnader till 19.000 mark, skulle totalkostnaderna uppgå till 575.000 mark. Då Vårdö kommun förbundit sig att med 100.000 mark bidraga till dessa kostnader, skulle det erforderliga beloppet utgöra 475.000 mark.

För möjliggörandet av trafikfrågans förverkligande skulle medel utverkas genom framställning om extraordinarie statsbidrag.

I anslutning till det ovan framhållna får utskottet värdsamt föreslå,

att landstinget måtte hos Ålandsdelegationen an hålla om beviljande av ett extraordinarie statsbidrag om 475.000 mark för byggande av bro över Bomarsund samt anordnande av färjförbindelse till Vårdö.

Mariehamn den 20 november 1936.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

VIKTOR STRANDFÄLT.

TOR BRENNING.

Närvarande: Viktor Strandfält, Erik Eriksson, Albert Jansson, Paul
Evert Paulson och Axel Åkerfelt.

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landstingets kansli,
den 16 januari 1937.

Ex officio:

sekreterare.

087

781

Avskriftens riktighet bestyrker. Mariehamn, å landstingets kansli,
den 16 januari 1937.

Ex officio:

Amundson
sekreterare.

samt kostnaderna för anslutande vägar till 20.000 mark. Då för oförutsedda utgifter beräknats 19.000 mark, skulle totalkostnaden uppgå till 575.000 mark, utav vilket belopp Vårdö kommun förbundit sig att betala 100.000 mark. Det utöver nämnda bidrag behövliga beloppet 475.000 mark synes med hänsyn till utgiftens natur böra bestridas med medel, som utverkas i extraordinarie väg.

Betonande särskilt den beredvillighet ortsborna visat, när det gällt att medverka till förslagets genomförande, och hänvisande till närslutna utredning får landstinget därför i enlighet med sitt denna dag fattade beslut vördsammast anhålla

att Ålandsdelegationen ville utanordna ett
extraordinarie statsbidrag om 475.000 mark för
byggande av bro över Bomarsund samt anordnande av
färjförbindelse till Vårdö enligt ovannämnda för-
slag.

Mariehamn den 21 november 1936.

På landstingets vägnar:

J. L. Mendenhall

Johnnes Eriksson.

vicetelman.

Viktor Landfär.

vicetelman.

LANDSHÖVDINGEÄMBETETS I LANDSKAPET ÅLAND resolution i anledning av en hit ankommen skrivelse vari Ålands landskapsnämnd, i enlighet med I Kap. 20 §: i lagen om vattenrätten den 23 juli 1902, anhållit om vattenrättsligt tillstånd att bygga en fast bro över Bomarsund, mellan Bomarsunds församlingsområde och Prästö holme i Sunds socken, med minst två meters segelfri höjd vid högvattenstånd samt under förutsättning att landsväg bygges till Prästö sund och att ångbåtsbrygga anordnas där eller på annan lämplig plats. Given i Mariehamn, Å landskansliet, den 12 februari 1937.

N:o 144.

B.D. 45/23 -37.

a

Sedan Sjöfartsstyrelsen i ärendet blivit hörd och uti avgivet utlåtande icke haft något att anmärka mot bifall till berorda ansökan, har landshövdingeämbetet tagit saken under övervägande och prövar skäligen bevilja Ålands landskapsnämnd tillstånd att bygga ifrågavarande bro över Bomarsund med minst två meters segelfri höjd vid högvattenstånd.

I händelse av missnöje får ändring häri sökas hos Högsta förvaltningsdomstolen genom skriftliga besvär, vilka av besväranden själv eller hans lagligen befullmäktigade ombud skola tillika med den överklagade resolutionen antingen i original eller i officiellt bestyrkt avskrift och med bevis om dagen, då besväranden av resolutionen erhållit del, senast före klockan tolv / 12 / å den sextionde / 60 / dagen efter delfåendet, den dag sådant skett likväl oräknad, till Högsta förvaltningsdomstolen ingivas, om talan emot denna resolution skall anses bevarad. Ort och tid förutskrivne.

På landshövdingeämbetets vägnar:

WALTER JOHANSSON. K.E. RAMSTROM.

(sigill)

Avskriftens riktighet bestyrker: Mariehamn, Å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 10 september 1937.

Ex officio:

Anders Maj
registrator.

291/8 1937 Pias.
MUINAISTIEDELLINEN TOIMIKUNTA
HISTORIAALLINEN OSASTO

Kansallismuseo

Helsinki, 9 p:nä kesä kuuta 1938.
N:o 1085

Tie- ja vesirakennushallituk-
selle.

SAAPUI 784
ANKOM 10. VI. 1938

✓ 1938 kesä. 10 int.
✓ " " 17 T-8880 int.

Palauttaen Tie- ja vesirakennushallituksen
11 päivälle viime toukokuuta päivätyn kirjelmän
ohella lähetetyt asiakirjat, jotka sisältävät
Ahvenanmaalle Vårdön ja Bomarsundin välille ra-
kennettavaa ja linnanraunioiden ylitse kulkevaaksi
ehdotettua maantietä koskevan suunnitelman ja kar-
tat, Muinaistieteellinen Toimikunta kunnioittaen
esittää seuraavaa:

Koska Bomarsundin linnanraunioiden muinaistie-
teellinen valvonta 4 päivänä syyskuuta 1936 anne-
tun asetuksen nojalla on siirtynyt välittömästi

Ahvenanmaan maakuntalautakunnalle, kuuluu lausunnon antaminen asiasta maakuntalautakunnalle. Kun Tie- ja vesirakennushallitus kuitenkin on pyytänyt Toimikunnan lausunnon asiasta ja valtionarkeologi, tohtori C. A. Nordman on Ahvenanmaalle tekemänsä virkamatkan yhteydessä voinut tutustua tiesuunnitelmaan, mikäli se koskee Bomarsundin linnanraunioita, pyytää Toimikunta valtionarkeologin lausunnon perusteella ilmoittaa, ette Toimikunnan mielestä ole syytä vastustaa tiesuunnitelman toteuttamista ehdotetulla tavalla.

Muinaistieteellisen Toimikunnan puolesta:

C. A. Nordman

Sirkka Ahlström
nt

127. v. M.T. 6. N. 39/144 1938 786
TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

Muinaistieteelliselle Toimikun-
nalle.

Helsingissä,

touko-kuun 11 p:nä 1938.

N:o T- 1748/12056-

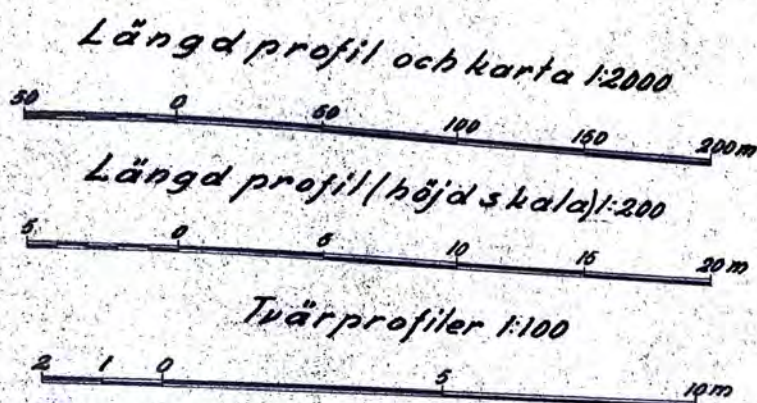
KG
Asia: Maantien rakentaminen Vårdön ja
Bomarsundin välille Ahvenanmaalla.

Ahvenenmaan valtuuskunnan anomuksesta on tie- ja vesirakennushallituksen toimesta laadittu suunnitelma otsikossa mainitun maantien rakentamista varten. Sen johdosta, että tielinja teknillisistä syistä on ollut pakko suunnata Bomarsundin linnanraunioiden läpi tahtonee Muinaistieteellinen Toimikunta antaa lausuntonsa asiassa ja senjälkeen tänne palauttaa asiakirjat.

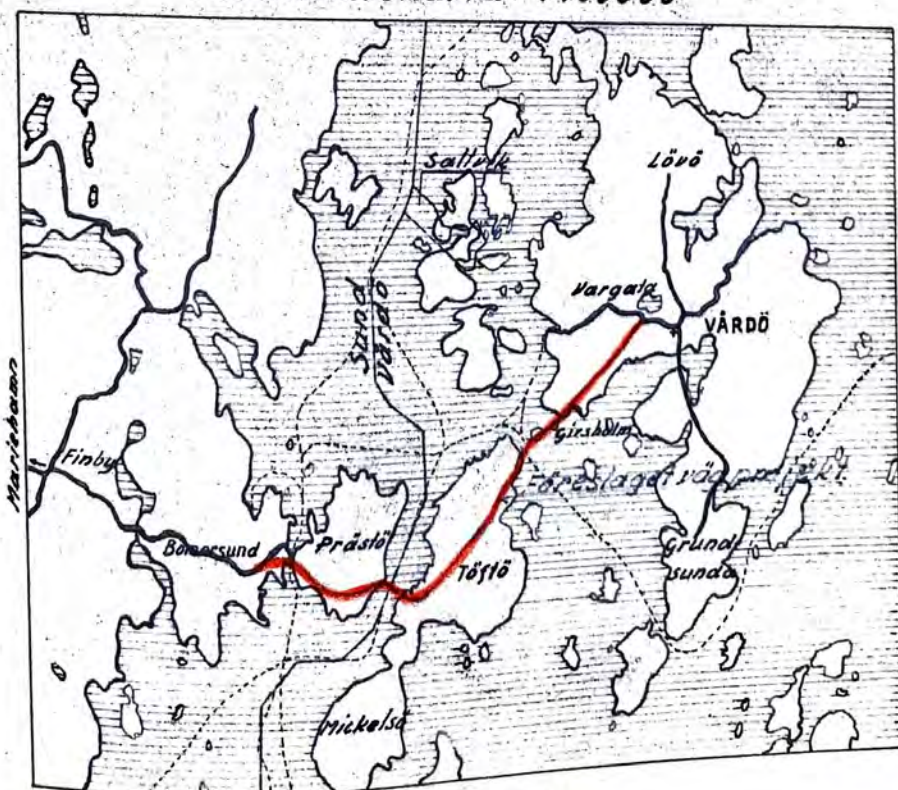
B. J. Järvi.

Förslag till byggande av en väg från Bomarsund över Prästö och Töftö till Vårdö i sund och Vårdö socknar på Åland

Vägens klass och typ	III
Vägens längd (jämfte färjdistanser)	9,43 km
Färjdistansernas längd	$0,392 + 0,324 = 0,716$ km
Vägens bredd	5,0 m
Största stigning	0,090
Minsta kurvradie	200 m
Banketternas bredd	1,0 m

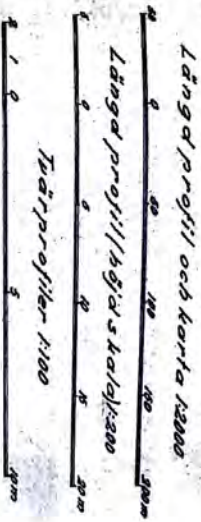

Översiktskarta 1:100000

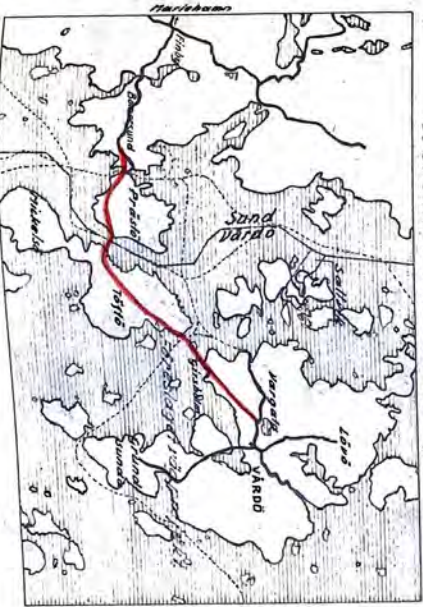

Förslag till byggnad av en väg från Bomarsund över Påstö och Täfte till Värde i Sund och Värde socknar på Åland

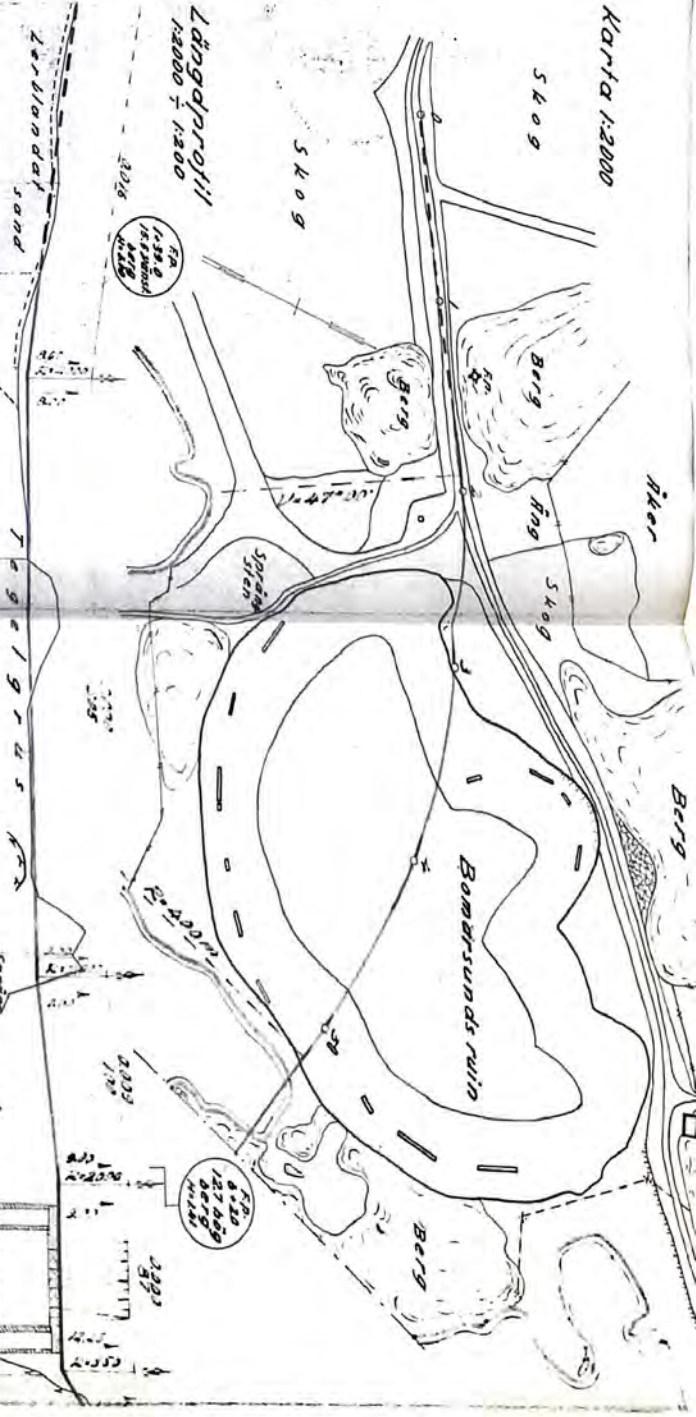
Vägens klass och typ
 Vägens längd (jämf. järnvägssträcker) 94,8 km
 Järnvägssträckans längd 83,2 + 0,324 = 83,5 km
 Vägens bredd 40 m
 Största svingning 2090
 Minsta kurvradie 200 m
 Bankeaternas bredd 10 m

Översiktskarta 1:100000

Karta 1:2000

Längdprofil
 1:2000 + 1:200

745	7.20	-0.02
685	7.08	0.23
640	6.74	0.36
605	6.44	0.59
610	6.12	0.02
615	5.80	-0.35
590	5.48	-0.62
530	5.10	-0.14
453	4.74	0.01
383	4.35	0.69
348	4.00	0.12
348	4.12	0.44
338	...	0.20
373	...	0.10
399	...	0.10
394	...	0.10
335	...	-0.23
570	...	-0.18
586	...	-0.14
466	...	0.25
386	...	0.10
391	...	0.10
386	...	0.10
391	...	0.10
376	...	0.10
575	...	0.10
606	...	0.10
231	...	0.10
-0.37	...	0.10
-0.37	...	0.10
0.83	...	0.10
1.11	...	0.10
0.51	...	0.10
0.21	...	0.10
0.58	...	0.10
-0.85	...	0.10
-3.10	...	0.10
-7.00	...	0.10
-12.40	...	0.10
-13.40	...	0.10
-11.35	...	0.10
-2.20	...	0.10
0.30	...	0.10
3.80	...	0.10
6.20	...	0.10

Avskrift.

LANDSHÖVDINGEÄMBETETS I LANDSKAPET ÅLAND resolution i anledning av en hit ankommen skrivelse, vari Ålands landskapsnämnd, i enlighet med I Kap. 20 §: i lagen om vattenrätten den 23 juli 1902, anhållit om vattenrättsligt tillstånd att bygga en fast bro över Bomarsund, mellan Bomarsunds fästningsområde och Prästö holme i Sunds socken, med minst två meters segelfri höjd vid högvattenstånd, samt under förutsättning att landsväg bygges till Prästö sund och att ångbåtsbrygga anordnas där eller på annan lämplig plats. Given i Mariehamn, å landskansliet, den 12 februari 1937.

N:o 144.
B.D. 45/23 -37.

afskriften
a. Sedan Sjöfartsstyrelsen i ärendet blivit hörd och uti avgivet utlåtande icke haft något att anmärka mot bifall till berörda ansökan, har landshövdingeämbetet tagit saken under övervägande och prövar skäligt bevilja Ålands landskapsnämnd tillstånd att bygga ifrågavarande bro över Bomarsund med minst två meters segelfri höjd vid högvattenstånd.

I händelse av missnöje för ändring häri sökas hos Högsta förvaltningsdomstolen genom skriftliga besvär, vilka av besväranden själv eller hans lagligen befullmäktigade ombud skola tillika med den överklagade resolutionen antingen i original eller i officiellt bestyrkt avskrift och med bevis om dagen, då besväranden av resolutionen erhållit del, senast före klockan tolv / 12 / å den sextionde / 60 / dagen efter delfåendet, den dag sådant skett likväl oräknad, till Högsta förvaltningsdomstolen ingivas, om talan emot denna resolution skall anses bevarad. Ort och tid förutskrivne.

På landshövdingeämbetets vägnar:

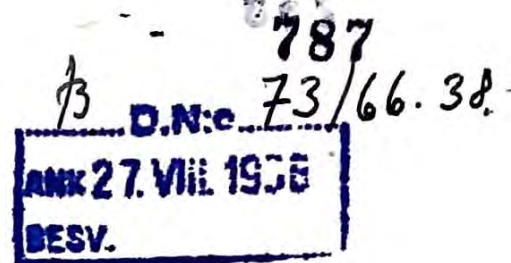
WALTER JOHANSSON. K.E. RAMSTROM.

(sigill)

Avskriftens riktighet bestyrker: Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 10 september 1937.

Ex officio:

Anders Maj Ahlberg
registrator.

R e s o l u t i o n:

Ang.: Landsvägen från Bomarsund till Vårdö.

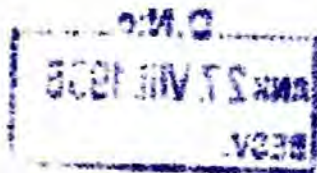
Sändes till Länsstyrelsen i landskapet Åland, som med anledning av närslutna förslag till landsväg från Bomarsund till Vårdö behagade av Sund och Vårdö kommuner införskaffa utlåtande därom, huruvida ifrågavarande vägförslag från synpunkten av de lokala förhållandena kan anses ändamålsenligt, varefter handlingarna torde godhetsfullt hit återställas jämte Länsstyrelsens eget utlåtande. Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 23 augusti 1938.

Arvid Warkman

N:o T-2871/

8303.

C. J. Feltz.

Denna handlingar ha idag delgivet
inaktat.

Lund den 3 september 1938.

Gunnar Johansson

fullmäktigeordförande i Lund.

Bevitnar:

Braget
poliskontoret.

Häft del som öfver.

Vänd, den 10/9-1938.

~~Wänd~~ På kommunalfullmäktige väner.

Åke Lundqvist

Bevitnar:

Åke Lundqvist
poliskontoret i Vind.

Åbo

Väg- och vattenbyggnadsdistrikt

Distriktsingeniör

Åbo,

den 31 mars 1938.

N:o 1156/2801

Till Väg- och vattenbygg-
nadsstyrelsen.Bomarsund-Vårdö vägen, Sund, Vårdö, Åland.

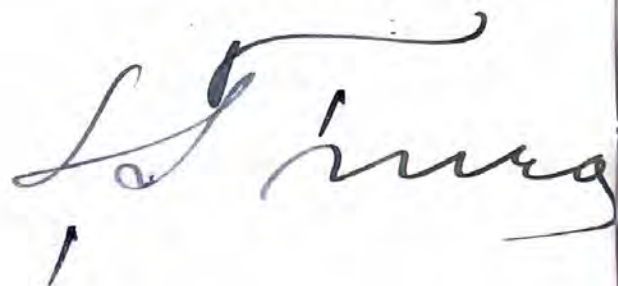
Härmed ber jag vördsamt återställa Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen resolution N:o T-2581 av den 29 juni 1937 angående undersökningen av väglinjen emellan Bomarsund och Vårdö. På mitt förordnande har extra ingenjör Raymond Ingman utfört nämnda undersökning och uppgjort förslag till vägens byggande, vilket jag jämte utlåtande och kostnadsförslag på 3.980.000 mk insänder med resolutionen. Som eget utlåtande får jag meddela, att jag förenar mig med ingenjör Ingmans utlåtande och föreslår, att för vägens byggande skulle ett stadsunderstöd beviljas åt landskapet Åland.

K.J. Lounamaa.

Avskrif-

tens riktighet bestyrker: Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, den 17 juni 1938.

Ex officio:

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'L. S. Helsingfors', written in a cursive style. The signature is positioned below the 'Ex officio:' text and extends towards the right edge of the page.

K o s t n a d s f ö r s l a g

för byggande av en väg från Bomarsund öfver Prästö och
Töftö till Vårdö i Sund och Vårdö socknar på Åland

Vägens klass och typ	III
Vägens längd (jämte färjdistanser)	9,34 km
Färjdistansernas längd	0,716 "
Vägens bredd	5,00 m
Strösta stigning	0,09
Minsta kurvradie	200 m
Vägbankettens bredd	1,00 m

Kostnader per km jämte broar och färjor 428.300:-

 "- "- " utan "- "- "- 273.500:-

Enhet		Enhets- pris	Kostnad Mk	Summa Mk
	<u>A. Allmänna kostnader</u> =====			
	<u>a. Arbetsledning</u>			
24 mån.	byggmästarens lön	3200:-	76.800:-	
24 "	biträdande byggmästarens lön	2700:-	64.800:-	
24 "	arbetskassörens lön	400:-	9.600:-	
	<u>b. Hyror, expenser, sjukvård</u>			
	<u>m.m.</u>			
24 mån.	Hyror, skrivmaterial, telefon			
	m.m.	400:-	9.600:-	
	Sjukvård och olycksfall		10.000:-	
	Baracker för arbetare		15.000:-	185.800:-
	<u>B. Expropriation och skade- =====</u> <u>ersättningar</u> =====			
	<u>b. Skade-ersättningar</u>			
	Nedtrampning, olägenheter och uppläggning av jord		5.000:-	
	<u>c. Expropriationsförrättningar</u> <u>och värdering av skador</u>		12.000:-	17.000:-
	<u>C. Förberedande arbeten samt röj- =====</u> <u>nings- och terrasseringsarbeten</u> =====			
	<u>a. Förberedande arbeten</u>			
8,6 km	mättnings-, avvagnings- och avfatt- ningsarbeten	1000:-	8.600:-	
	provisoriska förråds- och ar- betsbyggnader		10.000:-	
	<u>b. Uppröjning av vägområde, ut- förande av släodiken och väg- kroppen</u>			
5600 m	röjning av skogsmark	15:-	84.000:-	
	Transport		102.600:-	203.800:-

Enhet	Enhets- pris	Kostnad Mk	Summa Mk
Transport			
1024 m ³		102.600:-	203.800:-
sidodiken i stembunden mark samt jordens anbringande i bankfyllnad	14:-	14.336:-	
3731 m ³			
sidodiken i stenfri mark samt jordens anbringande i bankfyllnad	12:-	44.772:-	
255 m ³	13:-	3.315:-	
1344 m	35:-	47.040:-	
b. Terrasseringsarbeten			
2776 m ³			
stenbunden jord att utgräva och användas till bindjord	13:-	36.088:-	
4983 m ³			
dito att utgräva och transpor- tera till bankfyllnad	17:-	84.711:-	
3755 m ³			
stenfri jord att utgräva och transportera till bankfyllnad	14:-	52.570:-	
25 m ³			
dito och att transportera åt sidan	14:-	350:-	
3448 m ³			
bergsprängning och att transpor- tera till bankfyllnad	65:-	224.120:-	
1535 m ³			
dito och att transportera till stenkastning	65:-	99.775:-	
1034 m ³			
dito och att användas som maka- dam	65:-	67.210:-	
3740 m ³			
stenkastning i bank i havet	40:-	229.600:-	
2284 m ³	15:-	349.260:-	
fyllnadsjord			
d. Befästning och skyddande av			
<u>väggkroppen och bankar</u>			
63 m ³			
utfallsdiken i stembunden bank	16:-	1.008:-	
224 m ³	13:-	2.912:-	
dito i stenfri mark			
30 m	35:-	1.050:-	
7100 m ²			
dito i berg			
beklädnad och murning med torv			
Transport		1.360.717:-	202.800:-

Enhet		Enhets- pris	Kostnad Mk	Summa Mk
	Transport		1.360.717:-	
	av diken och släntar	5:-	35.500:-	202.800:-
1830 m ²	dito med stenrevetering	45:-	82.350:-	
	<u>e. Trummor utan skild grund</u>			
15 st	betongrörstrummor ϕ 50 cm	2000:-	30.000:-	
7 "	" " ϕ 70 cm	3000:-	21.000:-	1.529.567:-
	<u>D. Körbana</u>			
	<u>a. Bärlager</u>			
6300 m ²	granrisisolering	4:-	25.200:-	
300 m ³	grovt grus	20:-	6.000:-	
2776 m ³	bindjord från skärningar			
	(transport och utbredning)	14:-	38.864:-	
3560 m ³	bindjord från reservtakter	20:-	71.200:-	
43325 m ²	utjämning av vägkroppens krön	1:-	43.325:-	
	<u>b. Slitlager</u>			
3210 m ³	lerblandat grus (5 km)	25:-	80.250:-	
2170 m ³	slitgrus (5 km)	20:-	43.400:-	
43325 m ²	vägytans vältning och utjämning	1:-	43.325:-	351.564:-
	<u>E. Broar</u>			
	<u>Bomarsunds bro, spännvidd 10 +</u>			
	45 + 10 m			
	Kostnaderna enl. approximativ			
	beräkning			930.000:-
	<u>F. Färjor</u>			750.000:-
	<u>a. Farkoster</u>			
2 st	färjor av stål med 12,0 tons	300000:-	600.000:-	
	bärighet	1500:-	3.000:-	
2 "	roddbåtar			
	<u>b. Fasta anordningar</u>			
	Transport		603.000:-	3.013.921
				2.833.931

Enhet	Enhets- pris	Kostnad Mk	Summa Mk
Transport			
4 st färjbryggar (bank, sten- revetering och färjkalkor)	10000:-	603.000:-	2.933.931:- 3.013,39/
stålvaajer	15:-	40.000:-	
vinschar	4000:-	13.500:-	
4 st färjkarlens bostad		16.000:-	
1 " färjkarlens bostad jämte		50.000:-	
1 " lotstuga		80.000:-	
2 " Uthus	25000:-	50.000:-	
2 " brunnar	2500:-	5.000:-	
utjämningsarbeten å färjtom- terna		5.000:-	
2 " slip för färjorna	15000:-	30.000:-	
Belysning, telefon och m.m.		8.000:-	900.500 -
G. Räck, stolpar, vägvisare m.m.			A.A.
<u>a. Räck</u>			
2005 m skyddsräck	50:-	100.250:-	
<u>b. Stolpar, vägvisare m.m.</u>			
9 st Kilometerstolpar av sten	300:-	2.700:-	
2 " vägvisare	500:-	1.000:-	
4 " varnings- och anslagstavlor	300:-	1.200:-	105.150:-
L. Förråd och diverse			
Förråd och diverse utgifter c:a			
4 % av arbetskostnaderna			140.419:-
		Mk	3.980.000:-
Åbo, den 24 mars 1938.			
Extra ingenjör			
Granskat:			
Kj. Ruusawa			
4/12-78			
K. S. 7.12.78			

U t l å t a n d e angående
byggandet av en landsväg från Bomarsund
över Prästö och Töftö till Vårdö
i Sund och Vårdö socknar på Åland.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin resolution № T-2581 av den 29 juni 1937 förordnat distriktsingenjören i Åbo distrikt att verkställa undersökningar samt uppgöra förslag och kostnadsberäkningar för byggande av en landsväg emellan Bomarsund och Vårdö. Sedermera har distriktsingenjören förordnat undertecknad att utföra nämnda undersökning och får jag på grund av denna framföra följande:

Vägens sträckning: Enligt förslaget kommer vägens begynnelsepunkt att vara Bomarsunds gamla fästningsområde i närheten av Bomarsunds ruiner. Här har man fört vägen genom ruinen för att få vägriktningen över sundet någorlunda rak. Man kunde även tänka sig en sträckning söderom ruinen, men är denna i avseende å fri sikt och kurvor icke att föredraga. I denna sträckning, som löper längs ruinen måste tvenne kurvor införas, vilkas radiers storlekar äro 150 och 80 meter. Här skulle den fria sikten icke uppfylla de fordringarna, som tekniska bestämmelserna förutse.

Vägens sträckning å Prästölandet kommer att gå söderom lotstugan och byn till Prästö.sund. På Töftölandet har vägen samma sträckning som gamla vägen till Påvals, där den går öster om Påvals gårds ria, för att sedan svänga mot norr över Kunås' strömmen, Girsholmen och Girsholmsören till Vårdö landet. Här har tagits en ny riktning för vägen. Den har nämligen icke dragits till Vargataby utan riktningen har tagits direkt mot Vårdö kyrka, som är öns centrala punkt och varifrån även utgår Grundsunda- och Lövdö-bygdevägarna. Vägens undersökning slutar vid ungdomsföreningshus Vårdkasen c:a 600 m väster om kyrkan. Vid undersökningen har även tagits i betraktande vägens framtida utsträckning och fortsättande över Vårdö landet för framtida eventuella färj-

förbindelse med Kumlinge.

Vägtypen: I fråga om vägtypen och klassen har under-tecknad uppgjort förslaget enligt bestämmelser för III klas-sens vägar med en bredd av 5,00 meter. För att minska kostna-derna hava större lutningsförhållande tagits än vad de tek-niska anvisningarna medge. Så hava mellan piketterna 52 + 40 och 55 + 85 använts en stigning 0,08 samt 93 + 70 och 94 + 68 0,09. Övergångskurvorna äro alla större än 700 meter utom vid pikett No 7 där den tagits till 350 m. I avseende å vägens kur-vor finnes det 2 stycken, vars radier äro 200, samt vid färj-ställena där det finnes en 150 m och en 80 meters radie. Vägen har vidare balanserats så, att fri sikt på minst 100 meter fin-nes.

Broar och trummor: Å vägen kommer endast en större bro att byggas, nämligen över Bomarsund. Bron föreslås att byggas med spännvidder av 10,00 + 45,00 + 10,00 och med en nyttig bredd av 5,00 meter. Bropelarna föreslås att grundas på träkistor fyllda med betong. Mittelspännnet skulle färdigt monterat kunna transporteras på pråmar till platsen, så att dyra monterings-ställningar icke behövas. I avseende å fria höjden har syn för-rättats på platsen. Enligt landshövdingens utslag, varav en avskrift medföljer, skall fria höjden vara minst 2,00 meter över högvatten. Balanslinjens höjd vid bron föreslås till 5,02 meter. För ytvattnets avledning har i förslaget intagits 15 stycken trummor, vilkas diameter är 50 cm och 7 stycken, vilkas diameter är 70 cm.

Färjor: Enligt förslaget kommer två färjor att behövas, en över Prästö sund och en annan över Kunäs' ström. Färjdistan-sen över Prästö sundet är 392 meter och över Kunäs' strömmen 32 m. Färjorna äro föreslagna att byggas av stål med 12,00 tons bärighet och maskindrivna. Då lotsstugan vid Bomarsund genom byggande av bro kommer att flyttas till nya farleden genom Prästö sundet, har i kostandsförslaget det även tagits i be-traktande, genom att bygga lotsstugan tillsammans med färj-

karlens bostad.

Byggnadsmaterial: Grus, bindjord och fyllnadsjord erhålles från följande tabell upptagna platser:

Frånpl-kett	Plats		Areal	Vägbyggnads material	Socken	By	Gård
	Sida	Meter					
19+00			0,50	Bindjord	Sund	Prästö	{V.Pålman o. Staten Påvals
44+40	vänst.		0,50	Bindjord o. reservtåkt	Vårdö	Töftö	
53+20	hög.	200	0,51	Grus	Vårdö	Töftö	Påvals
70+00	vänst.	1500	0,35	Grus	Vårdö	Vargata	Samfällid
82+30	vänst.	70	0,18	Grus	Vårdö	Vargata	Nyslät
84+20	vänst.	60	0,50	Bindjord o. reservtåkt	Vårdö	Vargata	{Nyslät Norrgård

Vidare erhålles fyllnadsmaterial från fästningsområdet. Sten fås från Prästöbergen, därifrån även tidigare sten tagits till fästningen.

Arbetslöner: hjälparbetare 6:- á 7:- per timme, fackarbetare 9:- á 12:- per timme och hästkarlar 9:- á 10:- per timme.

Kostnadsförslaget: I kostnaderna, som stiga till 3.980.000 mark, äro även brons och färjornas approximativa kostnadsberäkningar medtagna. Per kilometer utgöra kostnaderna, då färjor och bro äro medtagna, c:a 422.000:- och utom dessa 273.500:-.

Vägens nödvändighet: I den projekterade vägens verkningsområde befinner sig största delen av Vårdö kommun, som under menföres tider och kallare vintrar är mycket isolerad. Genom vägbygget skulle menföres trafik i Ålands skärgård mycket förbättras, då statens menföresångare icke mera behöver anlöpa Vårdö. Vidare skulle nämnda väg utgöra en blivande del av den påtänkta skärgårdsvägen från Åbo till Åland.

Åbo, den 24 mars 1938.

Extra ingenjör

Granskat:

K. J. Lönnqvist
Distriktsingenjör

den 9 december 1938.

N:o T - 4071/14777.

Till Ålandsdelegationen.

Ang. Bomarsund - Vårdö väg. Sund. Vårdö. Åland.

I en den 8 februari 1937 dagtecknad skrivelse har Delegationen anhållit om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utredning därom

- 1) huruvida det av landskapsmyndigheterna förordade förslaget och därtill hörande kostnadsberäkningar för reglering av trafikförbindelserna mellan Bomarsund och Vårdö kunna anses vara ur teknisk synpunkt ändamålsenliga och överensstämma med de erfarenheter som i riket vunnits på detta område, samt
- 2) huruvida de eventuella kostnaderna för dessa arbeten kunna anses stå i rätt proportion till den nytta anläggningen komma att medföra, samt till vad i rikets övriga delar i motsvarande fall utgivas för förbättring av trafikförhållandena.

Efter det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med Äv ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena beviljade medel låtit distriktsingenjören i länsdistrikt utföra nödiga undersökningar på platsen, på grund av vilka handlingarna åtföljande förslag jämte kostnadsförslag uppgjorts, och sedan numera även de lokala förvaltningsmyndigheternas utlåtanden i anledning av projektet, införskaffats, får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, återställande Delegationens skrivelse jämte densamma åtföljande handlingar samt bifogande distriktsingenjörens förslag såsom sitt eget utlåtande äran framföra följande:

Landskapsnämnden har i ett till landstinget inlämnat förslag framhållit, att vid ordnandet av ifrågakvarande vägförbindelse följande tre alternativ kunna komma i betraktande:

Förslag I: Förutom den tidigare vid Marsund använda med motorkraft gående bogserbåten anskaffas en träpråm för transport av fordon. Nödiga färjbryggor byggas vid Bomarsund, Prästö, Töftö och Vargata. Dessutom bygges på stranden av Kunäsström en färjestuga. Trafiken skulle helt och hållet komma att gå sjöledes. Engångskostnaderna har landskapsnämnden uppskattat till 105,000 mark.

Förslag II: Över Bomarsund bygges en enkel hängbro med tillfartsvägar, varjämte vägen på Prästö istandsättes. För trafiken mellan Prästö och Vargata anskaffas en motorbogserbåt och pråm såsom i förslag I förutsättes. Trafiken skulle komma att ledas per landväg till Prästöund och därpå sjöledes vidare till Vargata. Kostnaderna hava uppskattats till 325,000 mark.

Förslag III: Över Bomarsund bygges en enkel hängbro med tillfartsvägar. De på Prästö och Töftö befintliga vägarna istandsätts och å Prästö sund anordnas en träfärja. För trafiken mellan Töftö västra strand (Kunäsström) och Vargata anskaffas en motorbogserbåt jämte en träpråm. Trafiken skulle gå per landväg till stranden av Kunäsström och därifrån vidare sjöledes. Kostnaderna har landskapsnämnden uppskattat till 340,000 mark. Detta förslag kunde enligt nämndens åsikt förbättras sålunda, att en bank bygges i Kunäsström mellan Örs-holm och Vårdö fastland och i Kunäsström anordnas en träfärja. Kostnaderna skulle enligt nämndens uträkningar i detta fall stiga till 540,000 mark.

Såvitt ur handlingarna framgår, sker trafiken mellan Bomarsund och Vårdö sommartid sjöledes och om vintern över isen i den mån isen bär. Några förbättringar i avseende å den egentliga sommar- eller vintertrafiken hava icke föreslagits såsom behövlige. Däremot avser initiativet uttryckligen förbättring av under men- förestid rådande förhållanden, emedan trafiken mellan nämnda platser då är helt och hållet avbruten. Genom att realisera något av de alternativa projekten I och II kan man emellertid icke få någon nämnvärd för-

bättring tillstånd i de nuvarande förhållandena. Under höststormarna kan man nämligen icke fara över Vargata fjärd med en av bogserbåt dragen liten präm, utan måste man för detta ändamål då anskaffa en styrbar färja. Även en dylik färjefarkost skulle emellertid icke kunna användas i trafik efter det Vargata fjärd isbelagts, utan skulle trafiken då måste avbrytas tills isen bär. Då kostnaderna för en med propeller utrustad, styrbar färja när för tiden skulle stiga till ungefär 800,000 - 1,000,000 mark och emedan byggandet av behövlige färjbroar och andra anläggningar skulle komma att kosta ut 400,000 till 600,000 mark, kunna de av landskapsnämnden föreslagna alternativa projekten I och II på grund av de med dem förenade kostnaderna och i betraktande av den ringa nytta de skulle medföra icke komma i fråga. Den enda lösning, som kan förordas är sålunda alternativet III. Landskapsnämnden har dock uppskattat kostnaderna för dettas realiserande till för lågt. Enligt de av distriktingenjören i Åbo distrikt utförda undersökningar samt de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen granskade kostnadsberäkningarna skulle anordnandet av en vägförbindelse mellan Bomarsund och Vårdö komma att kosta inalles 4,160,000 mark. Härvid förutsattes, att över Bomarsund bygges en stålbro, att trafiken över Prästö sund och Kunäström förmedlas med en styrbar färja samt att en vägbank bygges från Gårsholm till Vårdö. Vidare förutsattes, att väggarna byggas eller istandsättas till 5 meter breda III klass vägar. Ifall detta projekt förverkligas, kommer den regelbundna trafiken mellan Bomarsund och Vårdö att under alla årstider och väderleksförhållanden bliva säkerställd.

I betraktande av att detta vägprojekt skulle komma att medföra nytta endast för ett relativt litet invånarantal, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sig icke kunna förorda realiserandet av det uppgjorda förslaget såsom sådant. Däremot anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att den vägreglering, som förutsattes i

bilagda summariska kostnadsförslag, vilket sluter på 1,300,000 mark, skulle stå i rätt proportion till de lokala förhållandena. Såsom av detta kostnadsförslag framgår, skulle för överfart av sunden anskaffas med handkraft framdrivna träfärjor. För att man även vid Kunäsström skulle kunna begagna sig av en dylik färja, borde sundet mellan Girsholm och Vårdö igenfyllas, såsom även i kostnadsförslaget förutsatts. Enligt detta reducerade projekt behöver man tillse vidare ej uppföra någon bro över Bomarsund. Likaså skulle de mellan färjställen befintliga vägdelarna i detta skede endast utbyggas till 3 meters bredd.

Såsom en fördel hos detta nu föreslagna reducerade projekt bör nämnas, att i den mån trafiken växer och mera medel står till förfogande, kan i framtiden en fast bro byggas över Bomarsund, färjanläggningarna i de övriga sunden förbättras samt vägarna anfaller göras bredare och förbättras, utan att de arbeten, som nu skulle utföras, därvid skulle gå förlorade. Det vidare utbyggandet av vägförbindelsen kan utföras i flera skeden, varav följer, att de därav föranledda kostnaderna komma att fördelas på flere år.

På grund av det ovan framförda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äran föreslå, att vägförbindelsen mellan Bomarsund och Vårdö skulle utföras enligt bifogade reducerade projekt, för vilket kostnaderna skulle belöpa sig till 1,300,000 mark.

Arvo Lönnroth.

E. J. Lehto.

den 9 december 1928.

Approximativ kostnadsberäkning.

för anordnande av en vägförbindelse från Bomarsund
öfver Prästö och Töftö till Vårdö i Sund och Vårdö
socknar på Åland.

Iståndsättning av Bomarsunds färjställe samt vä-
gar på båda sidor om Bomarsund 15,000:-

Bomarsunds färja:

1 st. färjpråmar av trä (6.0 ton)	30,000:-	
300 m stålvarjer à 15:-		4,500:-
2 st. färjbyggor à 3,000:-		6,000:-
1 " vinschar " 3,000:-		3,000:-
1 " färjkarlens bostad jämte uthus, brunnar m.m.		50,000:-
		93,500:-

Iståndsättning av vägen på Prästö, vä-
gens bredd 3.0 m, vägens längd c:a 2.0 km.
à 30,000:- 60,000:-

Färjan i Prästöund med nödiga redskap 95,000:-

Iståndsättning av vägen på Töftö, vä-
gens bredd 3.0 m, vägens längd c:a 3.4 km
à 40,000:- 136,000:-

Färjan i Kunäsström (emellan Töftö och
Girsholmen) med nödiga redskap.

Vägbank mellan Girsholmen och Vargata
"fastland" 620,000:-

Byggandet av en ny 3.0 m bred väg från
Kunäsström till vägen Vargata - Vårdö kyrkan,
vägens längd c:a 2.2 km à 60,000:- 132,000:-

Diverse utgifter 53,500:-

Mk. 1,300,000:-

Helsingfors, Å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen
den 9 december 1938.

E. J. Lehto.

K. J. Tolonen.

Avskriftens riktighet bestyrker: Helsingfors, Å väg-
och vattenbyggnadsstyrelsen, den 9 december 1938.

Ex officio:

S. Veernamo.

LÄNSTYRELSEN
1
Landskapet ÅLAND
Landskansliet

Mariehamn,
6 oktober 1938.
No 735.
S.D. 73/66 38.

Till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

Hänvisande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens remissresolution för den 23 sistlidne augusti, rörande förslag till landsväg mellan Bomarsund och Vårdö kommun, har länsstyrelsen med återställande av remisshandlingarna äran översända av kommunalfullmäktige i Vårdö och Sunda kommuner infordrade utlåtanden, varjämte länsstyrelsen i avseende å eget yttrande förordar ifrågavarande förslag.

Torsten Rothberg.

Verner Johansson.

Utdrag ur protokoll fört vid kommunalfullmäktiges i Vårdö ordinarie sammanträde å Westergård i Vargata, den 30 september 1938.

7 §.

Med anledning av Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens resolution af den 23 augusti 1938, skreds till granskning af handlingarna i vägförslaget "Bomarsund - Vårdö". Handlingarna omfattades med stort intresse. Ordföranden framhöll med tanke på så väl de lokala förhållandena som ock för vägens syften i öfrigt, att projektet, trots någon merkostnad, likväl skulle vinna på, att vägen drogs rakt fram

från N:o 77 till N:o 92 å vägkartan ("Kunäs" -"Vård-
kassen"). Härn förenade sig fullmäktige C. Andersson,
M. Gustafsson och N. Björklund.

Fullmäktiges majoritet ansåg likväl sig icke be-
sitta nödig kompetens till frågans bedömande utan
beslöt därför att något ändringsförslag i projektet
icke skulle framställas.

På kommunalfullmäktiges vägnar:

Arthur Lundqvist.

Justerat den 1 oktober 1938.

Harald Andersson.

Mikael Gustafsson.

Utdragets riktighet bestyrker.

Arthur Lundqvist.

(Kommunalfullmäktiges i Wårdö sigill).

KOMMUNALFULLMÄKTIGE

i Sund.

Utdrag ur protokoll fört vid
kommunalfullmäktiges i Sund samman-
träde å kommunalrummet i Finby
lördagen den 3 september 1938
kl. 10.

Kungörelsen för sammanträdet föredrogs och godkän-
des utan anmärkning.

§: 29.

Som brädekanke behandlades Länsstyrelsens i land-
skapet Åland skrivelse med anhållan om kommunalfull-
mäktiges i Sund utlåtande angående lämpligheten av
ett förslag till landsväg från Bomarsund till Wårdö.
Fullmäktige anse att dragningen av vägen genom gårda-

tomterna och den odlade jorden Å Prästö ej kan av
den förordas med tanke på att gårdstomterna och den
odlade jorden där redan nu är den minsta möjliga.

Lagenlig besväransvisning meddelad. Ort och tid
som ovan. Å fullmäktiges vägnar.

Gunnar Johansson

ordf.

Genast justerat av H. Mattsson Arthur Eriksson.

Offentligen uppläst å kommunalrummet i Finby
den 3 september 1938. intyga

H. Mattsson

Arthur Eriksson

Utdragets riktighet bestyrker

Gunnar Johansson.

(Kommunalfullmäktiges i Sund sigill).

A v s k r i f t.

Approximativ kostnadsberäkning
 för anordnande av en vägförbindelse från Bomarsund över Prästö
 och Töftö till Vårdö i Sund och Vårdö socknar på Åland.

Istandsättning av Bomarsunds färjställe samt vägar
 på båda sidor om Bomarsund

15.000:-

Bomarsunds färja:

1 st.färjpråmar av trä (6.0 ton)	30.000:-
300 m stålvejer á 15:-	4.500:-
2 st. färjbryggor á 3.000	6.000:-
1 st. vinschar á 3.000	3.000:-
1 st.färjkarlens bostad jämte uthus, brunnar m.m.	50.000:-

93.500:-

Istandsättning av vägen på Prästö, vägens
 bredd 3.0 m, vägens längd c:a 2.0 km á 30.000:-

60.000:-

Färjan i Prästösund med nödiga redskap

95.000:-

Istandsättning av vägen på Töftö, vägens
 bredd 3.0 m, vägens längd c:a 3.4 km á 40.000:-

136.000:-

Färjan i Kunäsström (emellan Töftö och
 Girsholmen) med nödiga redskap

95.000:-

Vägbank mellan Girsholmen och Vargata "fastland" 620.000:-

Byggandet av en ny 3.0 m bred väg från

Kunäsström till vägen Vargata-Vårdö kyrkan, vägens
 längd c:a 2.2 km á 60.000:-

132.000:-

Diverse utgifter

53.500:-

Mk.1.300.000:-

Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den
 9 december 1938.

E.J.Lehto.

K.J.Tolonen.

Avskriftens riktighet bestyrker:

Helsingfors, å väg- och vattenbyggnadssty-
 relsen, den 9 december 1938.

Ex officio:

P. Vaananen